

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

**ÖDEMELER DENGESİ
RAPORU**

2007 -II

ÖZET

2007 yılının ilk yarısında ihracattaki yüksek oranlı artış devam etmiş, ithalatta yavaşlama görülmüştür. Avrupa Birliği ülkelerindeki canlı talep 2006 yılının ikinci yarısından itibaren ihracat performansını olumlu etkilemiştir. Euro'nun bu dönemde ABD doları karşısında değer kazanması da ihracatın ABD doları cinsinden değerini artırmıştır. Bunun yanı sıra, iç talebin yavaşlaması ve petrol fiyatlarının geçen yılın aynı dönemindeki seviyesinin altında olması ithalat artışlarını sınırlandıran unsurlar olmuştur. Bu gelişmelere bağlı olarak, yılın ilk yarısında ödemeler dengesi tanımlaması çerçevesinde dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine göre gerilemiş ve cari işlemler açığı 19,6 milyar ABD doları düzeyinde kalmıştır.

İhracattaki gelişmeler kalem bazında incelendiğinde, ihracat artışına en yüksek katkının motorlu kara taşıtları ve ana metal sanayi gibi sermaye yoğun sektörlerden geldiği gözlenmektedir. Söz konusu iki kalem, yılın ilk yarısında yüzde 23,9'luk toplam ihracat artışına 9,3 puan katkı sağlamıştır. Bunun yanı sıra, makine ve teçhizat ile elektrikli makine ve cihazlar da yüksek artışlar göstermiştir. Tekstil ve giyim sektörü ihracatı, yılın özellikle ikinci üç aylık döneminde hızlanarak ihracat büyümesine önemli katkı sağlamıştır.

Yılın ilk yarısında, ara malı ithalat artışı toplam ithalat artışının belirleyicisi olmuş ve toplam ithalattaki yüzde 16,8'lik artışa 15,4 puan katkı sağlamıştır. Sermaye malı ithalatı, yılın ikinci çeyreğinden itibaren ithalata yeniden pozitif katkı yapmaya başlamış, tüketim malı ithalatındaki gerileme de aynı dönemde durmuştur.

İhracat fiyatları, yılın ilk yarısında ithalat fiyatları üzerinde artış sergilemiş ve böylece, bahsedilen dönemde dış ticaret hadleri ihracat lehine gelişmiştir. Fiyat etkisinden arındırıldığında ise, ihracattaki reel artışların hızlandığı ve reel ithalat artışları üzerinde gerçekleştiği gözlenmektedir. Buna bağlı olarak, 2007 yılının ilk çeyreğinde olduğu gibi, yılın ikinci çeyreğinde de net mal ve hizmet ihracatının büyümeye olumlu katkısı azalarak da olsa sürmüştür.

2007 yılı Haziran ayı dış ticaret verilerinin açıklanmasıyla birlikte, 2006 yılı verilerinde önemli güncellemeler yapılmıştır. Güncellemeler özellikle ithalat verisinde olmuştur. Neticede 2006 yılı Aralık ayı ithalatı 0,8 milyar ABD doları, 2006 yılı toplam ithalatı 0,9 milyar ABD doları artmıştır. Söz konusu artış temelde rafine edilmiş petrol ürünleri, kimyasal madde ve ürünler, makine ve teçhizat, kara taşıtları ile ana metal sanayi sektörlerinde yoğunlaşmıştır. Buna bağlı olarak ödemeler dengesi tablosunda ilgili kalemler düzeltilmiş ve cari işlemler açığı da bu paralele artmıştır.

Rezerv değişimleri (TCMB + bankalar) ile IMF kredileri hariç tutulduğunda, 2007 yılının ilk yarısında 32,2 milyar ABD doları sermaye girişi olmuştur. Bu dönemde finansman yapısında doğrudan yatırımlar ile özel sektörün ve bankaların kullandığı uzun vadeli krediler belirleyici olmuştur. Söz konusu dönemde, doğrudan yatırım girişleri net 10,3 milyar ABD dolarına, bankaların ve özel sektörün kullandığı uzun vadeli krediler ise net 18,4 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

Yukarıdaki gelişmeler sonucunda, 2007 yılı Ocak-Haziran döneminde Merkez Bankası rezervleri 6,9 milyar ABD doları, bankaların döviz varlıkları 6,3 milyar ABD doları artmıştır.

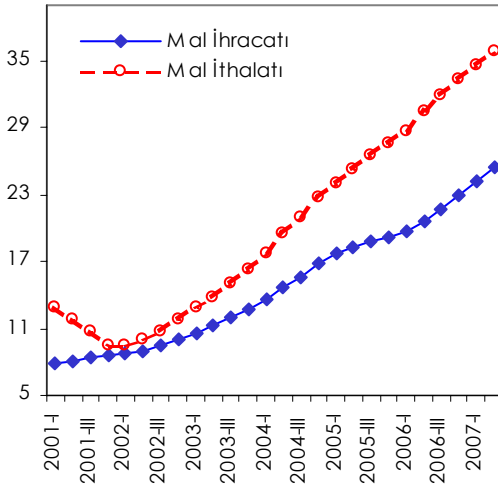
Ödemeler Dengesi
(milyar ABD doları)

	Ocak-Haziran			Haziran (12-aylık)		
	2006	2007	% Değişim	2006	2007	% Değişim
Cari İşlemler Hesabı	-19,6	-19,6	..	-29,3	-32,8	..
Dış Ticaret Hesabı	-21,1	-21,0	..	-39,7	-41,1	..
Mal İhracatı	42,3	52,5	24,1	82,2	102,1	24,2
İhracat (fob)	39,9	49,5	23,9	78,0	95,1	21,9
Bavul Ticareti	2,4	3,0	27,1	4,2	7,1	68,0
Mal İthalatı	-63,4	-73,5	15,8	-121,9	-143,2	17,5
İthalat (cif)	-66,3	-77,4	16,8	-128,0	-150,6	17,7
Uyarılma: Navlun ve Sigorta	3,1	4,2	..	6,7	7,9	..
Hizmetler Hesabı	4,0	4,2	..	14,8	13,5	..
Turizm (net)	4,4	4,3	-1,5	15,3	14,0	-8,0
Gelir	5,7	5,9	3,4	18,1	17,0	-5,8
Gider	-1,3	-1,6	19,8	-2,8	-3,0	6,1
Diğer Hizmet Gelirleri (net)	-0,4	-0,1	..	-0,5	-0,5	..
Gelir Hesabı	-3,1	-3,4	..	-5,9	-6,9	..
Ücret Ödemeleri (net)	0,0	-0,1	..	-0,1	-0,1	..
Doğrudan Yatırım Gelirleri (net)	-0,5	-0,9	..	-0,7	-1,3	..
Portföy Yatırımı Gelirleri (net)	-0,5	-0,2	..	-0,8	-0,4	..
Diğer Yatırım Gelirleri (net)	-2,1	-2,3	..	-4,2	-5,0	..
Faiz Geliri	0,6	1,1	78,1	1,2	1,9	55,8
Faiz Gideri	-2,7	-3,3	22,3	-5,4	-7,0	27,9
Cari Transferler	0,7	0,6	..	1,5	1,6	..
İşçi Gelirleri	0,5	0,5	-10,6	1,0	1,1	4,8
Sermaye ve Finans Hesapları	18,6	16,7	..	29,5	33,3	..
Finans Hesabı (Rezerv Varlıklar hariç)	22,8	23,6	..	44,8	42,2	..
Doğrudan Yatırımlar (net)	9,1	10,3	..	17,0	20,4	..
Yurt Dışında	0,0	-1,5	..	-0,7	-2,4	..
Yurt İçinde	9,1	11,8	..	17,6	22,8	..
Portföy Yatırımları (net)	-1,0	6,1	..	5,6	14,4	..
Varlıklar	-0,4	-1,0	..	-0,6	-4,7	..
Yükümlülükler	-0,5	7,2	..	6,2	19,1	..
Yurt Dışı Yerleşikler Hisse Senedi Alımı	1,0	2,7	..	3,8	3,7	..
Borç Senetleri	-1,5	4,4	..	2,4	15,4	..
Yurt Dışı Yerleşikler DİBS Alımı	-3,2	2,1	..	-0,7	11,4	..
Hazine Tahvil İhracı	1,7	2,4	..	3,1	4,0	..
Borçlanma	2,4	3,4	..	4,3	6,8	..
Geri Odeme	-0,7	-1,0	..	-1,2	-2,8	..
Diğer Yatırımlar (net)	14,6	7,2	..	22,2	7,4	..
Varlıklar	-3,2	-6,7	..	-4,5	-16,0	..
Ticari Krediler	-0,6	-0,3	..	-1,2	-1,1	..
Krediler	-0,4	-0,1	..	-0,1	-0,5	..
Bankaların Döviz Varlıkları (- artış)	-2,2	-6,3	..	-3,2	-14,4	..
Yükümlülükler	17,8	13,9	..	26,7	23,3	..
Ticari Krediler	2,3	2,0	..	3,6	2,3	..
Krediler	13,6	15,8	..	21,1	21,9	..
Merkez Bankası	0,0	0,0	..	-0,9	0,0	..
Genel Hükümet	-4,0	-2,5	..	-7,1	-3,8	..
Uluslararası Para Fonu	-3,6	-2,2	..	-5,5	-3,1	..
Uzun Vade	-0,4	-0,3	..	-1,5	-0,6	..
Bankalar	5,4	4,0	..	9,9	4,4	..
Uzun Vade	4,5	4,5	..	7,2	9,8	..
Kısa Vade	0,9	-0,6	..	2,7	-5,4	..
Diğer Sektörler	12,2	14,4	..	19,2	21,3	..
Uzun Vade	12,0	13,9	..	19,0	20,4	..
Kısa Vade	0,2	0,6	..	0,3	0,9	..
Mevduat	1,8	-4,1	..	1,7	-1,2	..
KMDTH + Süper Döviz Hesabı	-0,5	-0,5	..	-1,0	-1,3	..
Bankalar	2,3	-3,5	..	2,7	0,1	..
Resmi Rezervlerdeki Değişim (- artış)	-4,1	-6,9	..	-15,3	-8,9	..
Net Hata ve Noksan	1,0	2,9	..	-0,1	-0,5	..

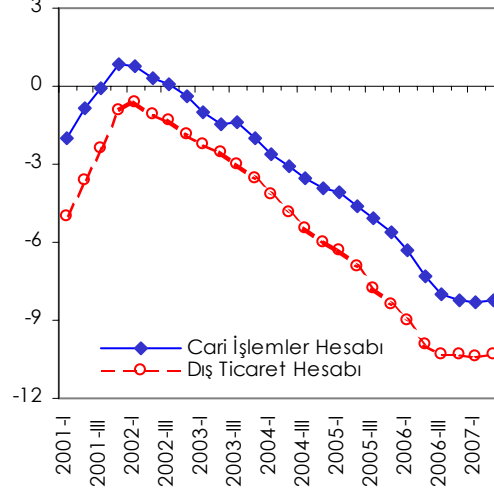
Kaynak: TCMB.

Mal İhracatı ve İthalatı

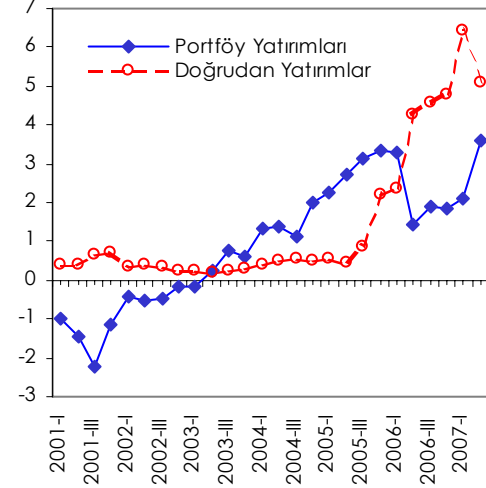
(12-aylık ort., milyar ABD doları)

Dış Ticaret ve Cari İşlemler

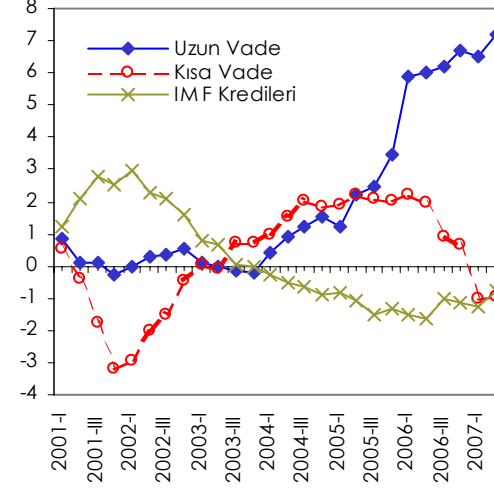
(12-aylık ort., milyar ABD doları)

Doğrudan ve Portföy Yatırımları

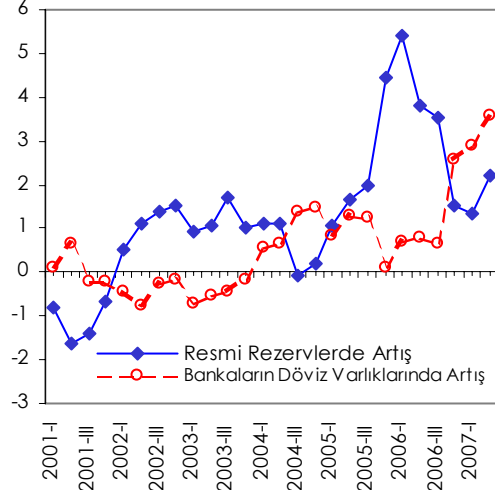
(12-aylık ort., milyar ABD doları)

Diğer Sermaye Akımları

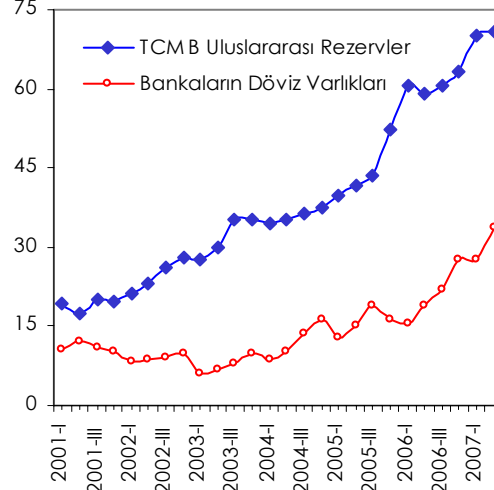
(12-aylık ort., milyar ABD doları)

Rezerv Değişimi

(12-aylık ort., milyar ABD doları)

Uluslararası Rezervler

(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

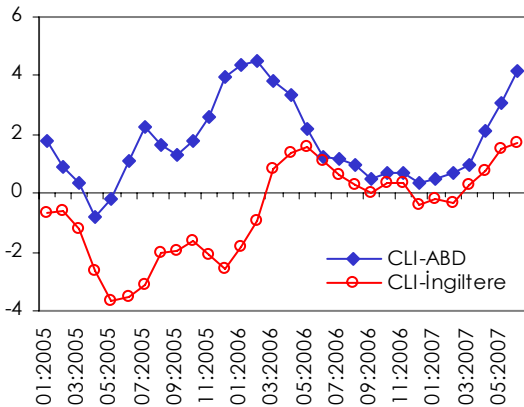
I. DIŞ EKONOMİK GELİŞMELER

1. Dünya ekonomisinde 2007 yılı ilk yarısına ilişkin büyüme ve enflasyon verileri genellikle olumlu seyrederken, son dönemlerde ABD'de yüksek riskli mortgage (subprime mortgage) piyasasında yaşanan çalkantılar sonucu hedge fonlarda ortaya çıkan mali sıkıntılar önemli bir risk unsuru olarak piyasalarda endişelere yol açmıştır. Avrupa'da BNP Paribas'ın bu gelişmeler nedeniyle üç önemli sigorta fonunun işlemlerini durdurduğunu açıklamasıyla söz konusu dalgalanma uluslararası finansal piyasaları olumsuz etkilemiştir. ABD, Avrupa ve Japonya Merkez Bankaları subprime mortgage piyasalarındaki kredi sıkıntısından kaynaklanan likidite sıkışıklığını gidermek ve finansal piyasalara ilişkin kaygıları azaltmak amacıyla piyasalara likidite sağlama yoluyla müdahalede bulunmuştur.

2. ABD ekonomisinde büyüme yılın ilk çeyreğinde yavaşlamasına rağmen, yılın ikinci çeyreğine ilişkin öncü göstergeler büyümenin bu dönemde yeniden hızlandığına işaret etmektedir. Benzer şekilde, euro bölgesi ve Japonya'da da büyüme yılın ilk yarısında güçlü seyretilmiştir. Gelişmekte olan ülkelerde yüksek oranlı büyümenin temel belirleyicileri Çin, Hindistan ve Rusya olmuştur. Küresel büyüme oranlarının yüksek seyrine rağmen enflasyonun, gelişmekte olan ülkelerin bir kısmında gıda ve enerji maliyetlerinden olumsuz etkilenmekle birlikte genel olarak düşük kaldığı görülmüştür. Ancak, ilave üretim kapasitesinin sınırlı olması nedeniyle uluslararası petrol fiyatları yeniden rekor düzeylere çıkmış, uluslararası gıda fiyatları ise üretim kısıntıları ve artan bitkisel yakıt (bio-fuel) kullanımına bağlı olarak artış eğiliminde olmuştur.¹

ABD ve İngiltere Öncü Göstergeleri:

CLI (yıllıklandırılmış 6-aylık % değişim)

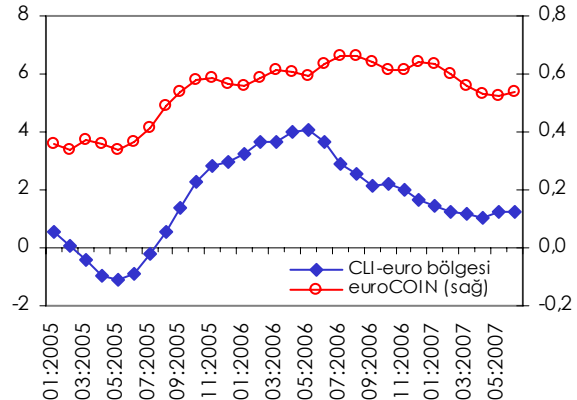

Kaynak: OECD.

Euro Bölgesi Öncü Göstergeleri:

€COIN (3-aylık % değişim),

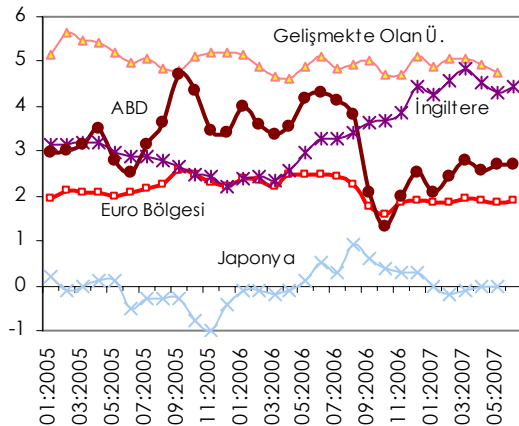
CLI (yıllıklandırılmış 6-aylık % değişim)

Kaynak: OECD, CEPR.

Enflasyon Oranı:

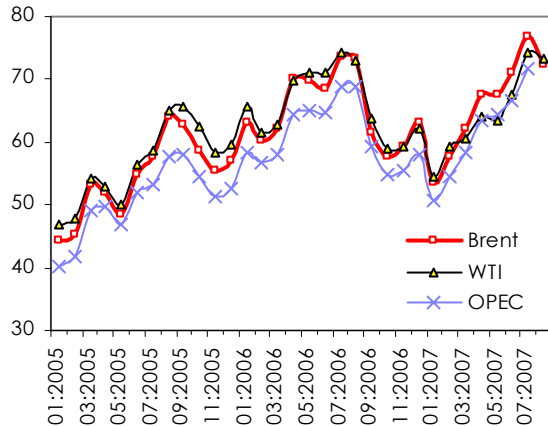
TÜFE, (yıllık % değişim)

Kaynak: IMF IFS.

Petrol Fiyatları:

(ABD doları, aylık ortalama)

Kaynak: Energy Information Administration, OPEC.

¹ World Economic Outlook Update, 25 Temmuz 2007.

3. 2006 yılında yüzde 2,9 büyüyen ABD ekonomisi, 2007 yılının ilk çeyreğinde yavaşlayarak yıllık olarak yüzde 1,5, yılın ikinci çeyreğinde yüzde 1,9 oranında büyümüştür. Bu gelişmede ithalatta yavaşlama ile ihracat artışı, konut dışı inşaat ve kamu harcamalarının etkisi olmuştur. Diğer taraftan, yılın ikinci çeyreğinde konut yatırımlarında ve tüketim harcamalarında yavaşlama olmuş, yıllıklandırılmış bazda dış ticaret açığı bir önceki çeyreğe göre daralmıştır. Finansal piyasalarda meydana gelen dalgalanmalara rağmen Amerikan Merkez Bankası (Fed), enflasyon oranlarının ekonomi için bir risk unsuru olmaya devam ettiğini belirterek bir süredir yüzde 5,25 seviyesinde olan gösterge faiz oranını değiştirmemiş, iskonto faiz oranını 17 Ağustos 2007 itibarıyla 0,5 puan indirerek yüzde 5,75 olarak duyurmuştur. 18 Eylül 2007 tarihinde ise Fed, kredi piyasası koşullarının ekonomik büyümeyi sınırlayıcı potansiyele sahip olduğunu göz önüne alarak, gösterge faiz oranını 0,5 puan indirmiştir.

4. Euro bölgesi büyümesi 2006 yılında yüzde 2,9, 2007 yılının ilk çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3 olmuştur. Büyümede yatırımlar ve ihracat belirleyici olmuştur. 2007 yılında büyümenin daha ılımlı bir düzeyde devam etmesi beklenmektedir. Nitekim, perakende satış göstergeleri, artan petrol fiyatları ve faiz oranlarının yılın ikinci çeyreğinden itibaren tüketim harcamalarını sınırladığını göstermektedir. Ayrıca, euro bölgesi ekonomik aktivite öncü göstergesi olan Euro-COIN endeksi ekonomik genişleme hızında yavaşlamaya işaret etmektedir. Kapasite kısıtları, düşük işgücü arzının yol açabileceği ücret artışı, güçlü para ve kredi genişlemesi ile artış eğilimindeki petrol fiyatlarının fiyat baskısına yol açacağına dayanarak, Avrupa Merkez Bankası (ECB) sıkı bir duruş sergilemektedir. ECB Ağustos ayındaki toplantısında faiz oranlarını değiştirmemekle birlikte, söz konusu unsurlara ve finansal piyasalardaki dalgalanmaların yol açtığı risklere vurgu yapmıştır.

5. 2006 yılında temel olarak şirket kârlılıklarının sürüklediği özel sektör yatırımları ve ihracat kaynaklı olarak yüzde 2,2 oranında büyüyen Japon ekonomisi, 2007 yılı ilk çeyreğinde yıllık bazda yüzde 2,6, yılın ikinci çeyreğinde yüzde 1,7 büyümüştür. Japonya Merkez Bankası (BoJ), 2006 yılı Mart ayı toplantısında beş yıldır sürdürmekte olduğu yüksek likidite politikasına son vermiş ve takip eden dönemdeki gelişmeler çerçevesinde faiz oranlarını 13-14 Temmuz 2006 ve 20-21 Şubat 2007 tarihli toplantılarında 25 baz puan artırarak yüzde 0,5 düzeyine çıkarmıştır. Son faiz artırımından bu yana gerçekleşen toplantılarda faiz oranının sabit kalması kararlaştırılmıştır.

6. Çin ekonomisi, 2006 yılında uygulanan sıkı para politikasının etkisiyle sabit sermaye yatırımlarının yılın ikinci yarısında hız kesmesine rağmen, temel olarak yatırım ve ihracat artışı kaynaklı olarak yıllık yüzde 11,1, 2007 yılı ilk yarısında yıllık bazda yüzde 11,5 oranında büyümüştür. Büyüme temelde dış ticaret ve yurt dışından gelen yatırımlar ile tüketim harcamalarından kaynaklanmıştır. Artan enflasyon beklentilerine karşılık olarak Çin Merkez Bankası, 14 Eylül 2007'deki toplantısında borç verme faiz oranını yıl başından bu yana beşinci kez artırarak yüzde 7,29 olarak ilan etmiştir.

II. CARİ İŞLEMLER HESABI

7. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 2006 yılı dış ticaret verilerinde yapılan güncelleme neticesinde 2006 yılı sonunda yüzde 8 olan cari işlemler açığının GSYİH'ye oranı, güncelleme ile birlikte yüzde 8,2'ye ulaşmıştır. 2007 yılı ikinci çeyreği itibarıyla ise, söz konusu oran yıllıklandırılmış verilere göre yüzde 7,6'ya gerilemiştir.

8. Cari işlemler açığında Ocak-Mayıs döneminde gözlenen gerileme eğilimi, Haziran ayında dış ticaret açığındaki genişlemeye bağlı olarak yavaşlamış, böylece yılın ilk yarısında cari işlemler açığı geçen yılki düzeyinde kalmıştır. Yıllıklandırılmış olarak cari işlemler açığı Haziran ayında 32,8 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Yılın ilk yarısında ihracat ithalattan daha yüksek oranda büyümüş ve ihracatın ithalatı karşılama oranları yükselmiştir. Ayrıca, ihracatın kısa vadeli dış borç stokuna oranı yükselmiştir. Bununla birlikte, cari açığın sürdürülebilirliği açısından önem arz eden ve Merkez Bankası rezervleri temel alınarak oluşturulan göstergeler de bu dönemde iyileşme göstermiştir.

Cari İşlemler Açığına Ve Finansman Yapısına İlişkin Göstergeler

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
İhracatın ithalatı karşılama oranı	0,58	0,90	0,85	0,79	0,74	0,70	0,69	0,71
Toplam mal ihracatı / Kısa vadeli dış borç stoku	1,09	2,10	2,44	2,23	2,10	2,07	2,17	2,52
Toplam mal ihracatı / Dış borç servisi	1,40	1,40	1,39	1,84	2,20	2,10	2,32	2,30
Turizm gelirleri/ Dış ticaret açığı	0,35	2,17	1,16	0,94	0,67	0,54	0,41	0,41
MB rezervleri / Kısa vadeli dış borç stoku	0,82	1,21	1,71	1,53	1,18	1,41	1,50	1,74
MB rezervleri / Finansman ihtiyacı	1,84	-	19,97	11,36	2,81	2,56	1,80	2,12
MB rezervleri / Cari açık	2,36	-	18,46	4,38	2,41	2,32	1,93	2,16
MB rezervleri / Toplam mal ithalatı	0,44	0,52	0,59	0,54	0,41	0,47	0,48	0,49

Kaynak: TCMB, TÜİK.

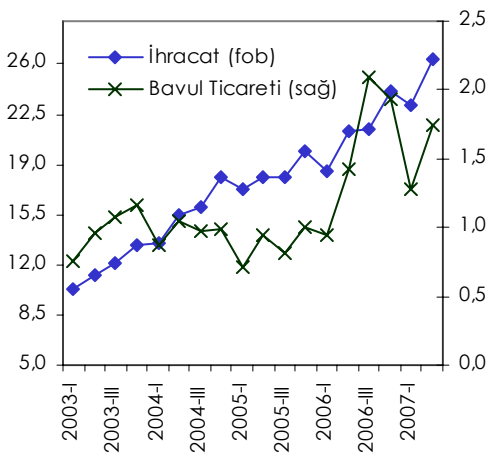
* Haziran ayı itibarıyla, 12-aylık

Mal İhracatı

9. TÜİK verilerine göre, 2007 yılı Ocak-Haziran döneminde nominal ihracat yüzde 23,9, ihracat miktar endeksi (reel ihracat) ise yüzde 13,6 oranında artmıştır. Bu dönemde reel artışların yanı sıra ihracat fiyatlarındaki artışlar da ihracatın nominal olarak büyümesine katkıda bulunmuştur. Yılın ilk yarısında ihracat birim değer endeksi yüzde 9 oranında artmıştır.

İhracat

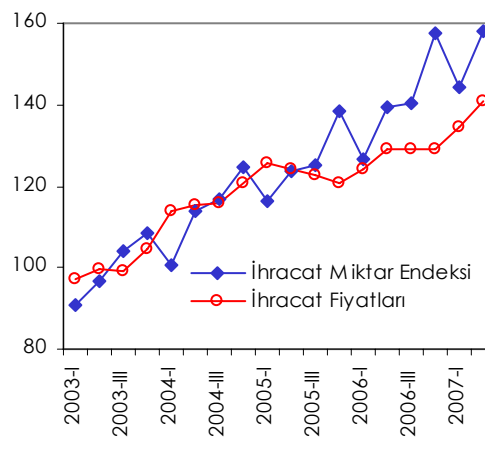
(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

İhracat - Miktar ve Birim Değer

(2003=100)

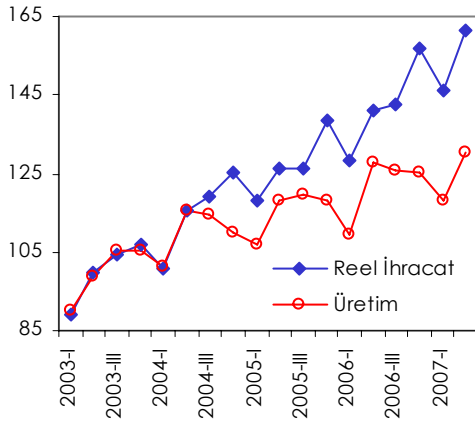
Kaynak: TÜİK.

10. 2002 yılından itibaren yatırım harcamalarının hız kazanması ve bunun getirdiği verimlilik artışları reel birim iş gücü maliyetlerinin azalmasına katkıda bulunarak dış ticarete rekabet avantajı yaratmış ve Yeni Türk lirasının (YTL) güçlü konumunun dış rekabet gücü üzerinde yarattığı olumsuz etkiyi telafi ederek, ihracat artışının ardındaki temel faktörlerden biri olmuştur. Bunun yanı sıra, en büyük ticaret ortağımız AB'ye olan coğrafi yakınlık, söz konusu ülkelerdeki

canlı talep ve euro'nun ABD doları karşısında değer kazanması ihracat artışlarını desteklemeye devam etmiştir.

İmalat Sanayi Üretim ve İhracatı

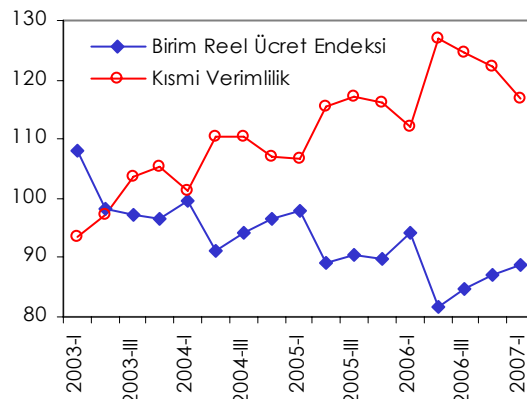
(2003=100)

Kaynak: TÜİK.

Birim Reel Ücret ve Verimlilik Endeksi

(2003=100)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

11. İhracat gelişmeleri kalem bazında incelendiğinde, ihracat artışına en yüksek katkının motorlu kara taşıtları ve ana metal gibi sermaye yoğun sektörlerden geldiği gözlenmektedir. Söz konusu iki kalem, yılın ilk yarısındaki toplam ihracat artışına 9,3 puan katkı sağlamıştır.

12. 2006 yılı genelinde düşük performans sergileyen tekstil ve giyim sektörü ihracatı, 2007 yılının ilk yarısında yüzde 16,4 oranında artarak, toplam ihracat artışına 3,8 puan katkı sağlamıştır. Tekstil ve giyim sektörü ihracatında Çin ve Hindistan gibi ülkelerdeki düşük iş gücü maliyetleri sektörün rekabet gücünü olumsuz etkilese de, yüksek kalite ve AB'ye olan coğrafi yakınlık avantaj sağlamaya devam etmektedir.

İhracat (milyon ABD doları)

	Ocak-Haziran						
	2006	2007	% Değişim	% Katkı	\$ Katkı	İhracat pay	
						2006	2007
Toplam	39915	49460	23,9				
Sermaye Malı	4426	6437	45,4	5,0	2011	11,1	13,0
Ara Malı	17463	22939	31,4	13,7	5477	43,7	46,4
Tüketim Malı	17696	19915	12,5	5,6	2219	44,3	40,3
Diğer	331	170	-48,8	-0,4	-162	0,8	0,3
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):							
Tarım ve Hayvancılık	1655	1592	-3,8	-0,2	-63	4,1	3,2
Gıda Ürünleri ve İçecek	2065	2200	6,5	0,3	135	5,2	4,4
Tekstil Ürünleri	4214	4886	15,9	1,7	672	10,6	9,9
Giyim Eşyası	4959	5793	16,8	2,1	834	12,4	11,7
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	1604	1950	21,5	0,9	345	4,0	3,9
Kimyasal Madde ve Ürünler	1629	1892	16,1	0,7	263	4,1	3,8
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	1359	1844	35,6	1,2	484	3,4	3,7
Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	1350	1573	16,6	0,6	224	3,4	3,2
Ana Metal Sanayi	4200	5877	39,9	4,2	1676	10,5	11,9
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	1466	1963	33,9	1,2	497	3,7	4,0
Makine ve Teçhizat	2698	3749	38,9	2,6	1050	6,8	7,6
Elektrikli Makina ve Cihazlar	1183	1867	57,8	1,7	684	3,0	3,8
Radio, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	1503	1129	-24,9	-0,9	-374	3,8	2,3
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	6104	8159	33,7	5,1	2055	15,3	16,5
Diğer Ulaşım Araçları	1174	1272	8,4	0,2	99	2,9	2,6

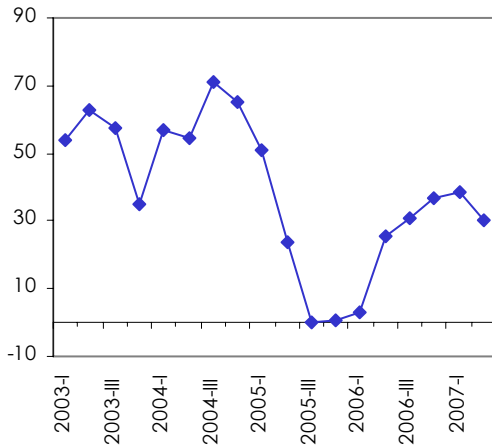
Kaynak: TÜİK.

13. Verimlilik artışlarının yanı sıra yeni model üretimlerine başlanması ve iç talep daralmasının etkilerinden kaçınmak için ihracata yönelmesi, motorlu kara taşıtları sektörü ihracatının 2006 yılının ikinci çeyreğinden itibaren yüksek performans göstermesinin ardındaki temel unsurlar olmuştur.

14. Ana metal sanayi ihracatında ise hem özelleştirme ile gelen verimlilik artışları hem de fiyat artışları etkili olmuştur. Yılın ilk yarısında ana metal ihracatı yüzde 39,9 oranında büyürken sektörün ihracat fiyatları yüzde 26 oranında artmıştır.

Motorlu Kara Taşıtları İhracatı

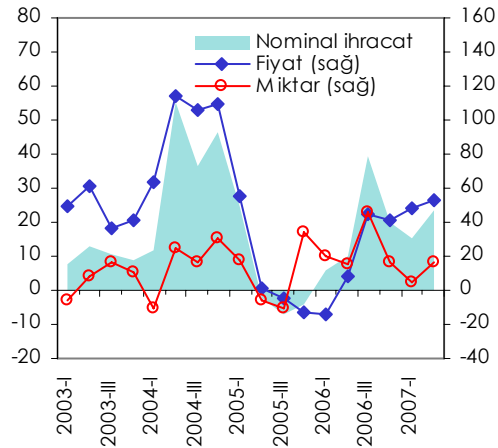
(Nominal, Yıllık yüzde artış)

Kaynak: TÜİK.

Ana Metal Sanayi İhracatı

(Yıllık yüzde artış)

Kaynak: TÜİK.

15. 2006 yılının ikinci yarısında artış eğilimine giren ihracat birim değer endeksi, 2007 yılının ilk yarısında hızlanmış ve yıllık bazda yüzde 9 oranında artmıştır. Aynı dönemde ithalat fiyatlarındaki yavaşlama sonucu dış ticaret hadleri ihracat lehine gelişmiştir. İhracat birim değer endeksi artışında ana metal, elektrikli makine ve cihazlar ile metal eşya fiyat artışları etkili olmuştur.

İhracat – Birim Değer Endeksleri (2003=100) Yıllık % Değişim

	2006				2006	2007	
	I	II	III	IV	2006	I	II
Toplam	-0,9	3,9	5,0	6,8	3,9	8,4	9,1
Sermaye Malı	-3,0	4,6	8,9	11,7	5,4	12,1	10,2
Ara Malı	-1,4	6,2	13,4	14,6	8,1	14,3	14,0
Tüketim Malı	-0,7	1,3	-3,1	-0,6	-0,8	2,4	3,8
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):							
Tarım ve Hayvancılık	-0,6	-13,9	-22,7	-13,7	-13,9	-4,5	3,8
Gıda Ürünleri ve İçecek	0,4	-0,3	-7,4	-6,7	-2,9	-1,3	3,6
Tekstil Ürünleri	-3,0	0,9	1,1	4,0	0,9	7,7	7,8
Giyim Eşyası	1,4	2,0	-2,8	0,6	0,1	0,4	0,9
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	28,2	28,8	15,8	1,7	19,1	-5,3	5,8
Kimyasal Madde ve Ürünler	-0,2	3,2	5,8	8,2	4,5	8,1	7,5
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	0,1	4,5	8,4	9,8	6,0	9,4	8,8
Metallik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	7,4	7,1	5,0	6,0	6,5	5,0	6,0
Ana Metal Sanayi	-7,3	4,2	22,6	20,8	10,7	24,1	26,4
Metallik Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	2,1	9,2	13,1	17,9	10,7	14,7	14,3
Makine ve Teçhizat	-1,9	1,0	5,3	7,6	3,4	12,3	13,3
Elektrikli Makina ve Cihazlar	10,4	19,3	27,8	29,0	22,6	20,0	14,0
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	-16,8	-9,3	-6,6	-7,5	-9,4	-12,9	-15,2
Motorlu Kara Taşıtları ve Römorklar	-4,8	5,0	5,9	11,4	4,2	9,7	4,3

Kaynak: TÜİK.

16. 2006 yılının ikinci yarısından itibaren reel ihracat artışları, reel ithalat artışlarının üzerinde gerçekleşmiştir. Nitekim, söz konusu gelişme milli gelir hesaplarına da yansımış ve 2006 yılının

ikinci yarısında ve 2007 yılının ilk çeyreğinde net ihracatın büyümeye olumlu katkısı artmıştır. Dış ticaret miktar endekslerine göre, 2007 yılının ikinci çeyreğinde de reel ihracat reel ithalatın üzerinde büyümeye devam etmiştir. Buna bağlı olarak, yılın ikinci çeyreğinde net ihracatın büyümeye olumlu katkısını sürdürmesi beklenmektedir.

17. İhracat miktar endeksi kalem bazında incelendiğinde, radyo, TV ve haberleşme cihazları ile tarım ve hayvancılık sektöründeki gerilemeler dikkat çekmektedir.

İhracat – Miktar Endeksleri (2003=100)
Yıllık % Değişim

	2006				2006	2007	
	I	II	III	IV		I	II
Toplam	8,9	12,9	12,5	13,6	12,0	14,1	13,2
Sermaye Malı	-0,4	14,4	11,0	14,2	9,9	36,0	24,9
Ara Malı	14,3	14,5	18,8	13,5	15,2	14,0	15,2
Tüketim Malı	4,7	11,3	7,6	13,8	9,6	10,1	7,8
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):							
Tarım ve Hayvancılık	18,3	51,7	6,8	13,1	21,0	10,7	-17,1
Gıda Ürünleri ve İçecek	8,8	5,2	3,6	5,3	4,8	9,1	1,1
Tekstil Ürünleri	3,7	4,9	3,8	7,8	5,2	8,9	6,4
Giyim Eşyası	-7,6	0,2	7,4	10,1	2,4	13,4	18,6
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	-3,7	27,2	20,3	20,0	14,5	22,7	17,8
Kimyasal Madde ve Ürünler	14,2	19,9	18,3	20,6	18,3	10,2	5,4
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	16,5	8,8	11,0	22,4	14,4	27,0	21,7
Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	-5,5	-3,3	-3,4	3,6	-2,3	9,8	10,5
Ana Metal Sanayi	20,1	15,2	45,9	16,6	22,6	5,2	16,6
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	12,8	7,0	13,5	16,7	12,9	15,2	18,3
Makine ve Teçhizat	19,7	20,2	15,6	22,6	19,4	26,5	19,8
Elektrikli Makina ve Cihazlar	8,5	10,8	18,9	37,7	19,1	36,7	33,5
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	36,3	24,9	-7,6	-5,9	8,1	-14,7	-10,6
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	8,3	19,6	23,7	24,3	19,4	25,8	24,6

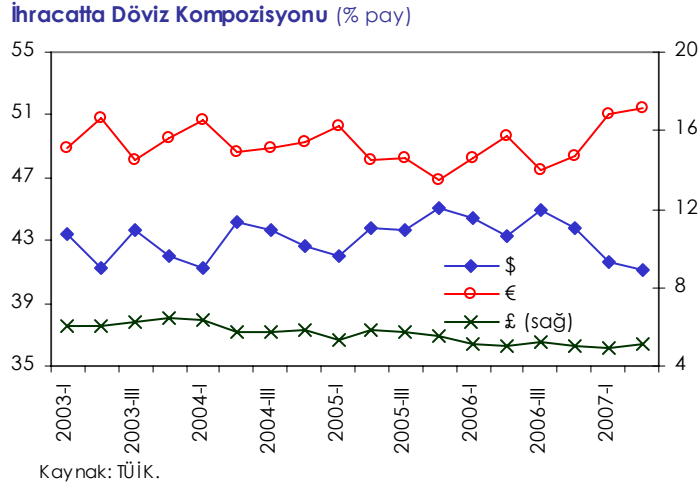
Kaynak: TÜİK.

İhracat – Ülke Dağılımı
(milyon ABD doları)

	Ocak-Haziran						
	2006		2007		% Değişim	% Katkı	\$ Katkı
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)			
Toplam	39915	..	49460	..	23,9		
Avrupa Birliği Ülkeleri (27)	22673	56,8	28382	57,4	25,2	14,3	5708
Diğer Ülkeler	15784	39,5	19668	39,8	24,6	9,7	3884
Diğer Avrupa	3486	8,7	4812	9,7	38,0	3,3	1326
Doğu Asya	1760	4,4	2367	4,8	34,4	1,5	606
Diğer	10538	26,4	12490	25,3	18,5	4,9	1952
Türkiye Serbest Bölgeleri	1458	3,7	1410	2,9	-3,3	-0,1	-48
Seçilmiş Ülkeler ve Ülke Grupları							
OECD	25.918	64,9	30.991	62,7	19,6	12,7	5073
Almanya	4.642	11,6	5.620	11,4	21,1	2,5	979
İngiltere	3.149	7,9	3.858	7,8	22,5	1,8	709
İtalya	3.410	8,5	3.658	7,4	7,3	0,6	248
ABD	2.595	6,5	2.079	4,2	-19,9	-1,3	-516
Fransa	2.333	5,8	2.794	5,6	19,8	1,2	461
İspanya	1.766	4,4	2.283	4,6	29,3	1,3	517
Hollanda	1.169	2,9	1.383	2,8	18,3	0,5	214
Diğer OECD	6.854	17,2	9.316	18,8	35,9	6,2	2461
Orta Doğu Ülkeleri	5.061	12,7	6.597	13,3	30,4	3,8	1537
Çin	306	0,8	455	0,9	48,7	0,4	149
Rusya	1.332	3,3	2.135	4,3	60,3	2,0	803

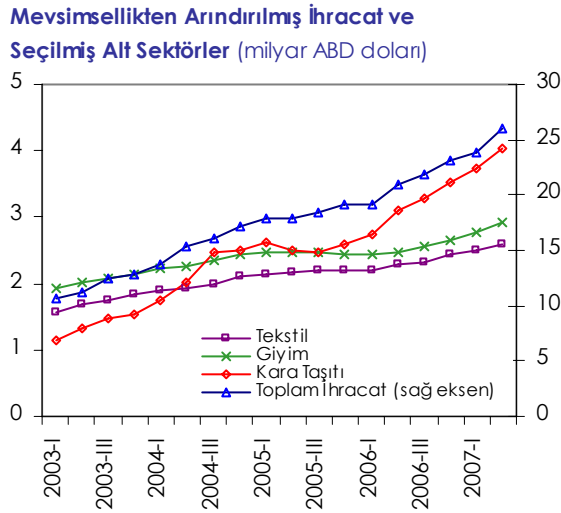
Kaynak: TÜİK.

18. AB ülkelerinde iç talep ve ekonomik aktivitede gözlenen canlılığın sürmesiyle, AB'ye yapılan ihracatın toplam ihracat içindeki payı 2007 yılı Ocak-Haziran döneminde de artmaya devam etmiştir. Buna karşın, ABD'ye yapılan ihracat aynı dönemde gerilemiş ve geçen yılın aynı döneminde yüzde 6,5 olan toplam ihracat içindeki payı yüzde 4,2'ye düşmüştür. Diğer taraftan, Rusya'ya ve Orta Doğu ülkelerine yapılan ihracatın toplam ihracat içindeki payı Ocak-Haziran döneminde belirgin olarak artmıştır.

19. İhracatın döviz kompozisyonu incelendiğinde, ülke gruplarındaki gelişmelere paralel olarak, yılın ilk yarısında euro'nun payında artış, ABD dolarının payında ise düşüş gözlenmiştir.

20. Mevsimsellikten arındırılmış verilere göre, nominal ihracat, 2007 yılının ikinci çeyreğinde hızlanmış ve bir önceki çeyreğe göre yüzde 9,2 oranında artış göstermiştir. Bu dönemde, ihracatın öncü sektörlerinden motorlu kara taşıtları sektörü mevsimsellikten arındırılmış nominal ihracatı yüzde 8,6 oranında artmıştır. Tekstil ve giyim sektörü ihracatı ise mevsimsellikten arındırılmış verilere göre bir önceki döneme göre, yüzde 4,4 oranında artış kaydetmiştir.

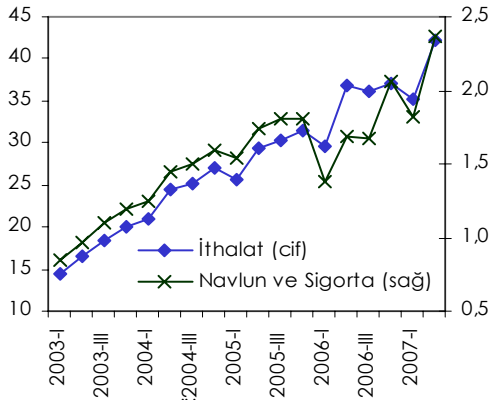
Mal İthalatı

21. İç talepteki yavaşlama ile petrol fiyatlarının yeniden artışa geçmesine karşın yıllık bazda gerilemesi, ithalatın 2006 yılının ikinci yarısından itibaren yavaşlamasına yol açmıştır. Söz konusu eğilim 2007 yılının ilk yarısında da devam etmiş ve ithalat bu dönemde yüzde 16,8 oranında büyümüştür. Navlun ve sigorta ile altın ithalatı kalemleri düşüldüğünde, toplam mal ithalatındaki artış yüzde 15,8 olmuştur. Bu dönemde ithalat fiyatları yüzde 8,9 oranında artarken, ithalat miktar endeksi (reel ithalat) yüzde 7,3 oranında büyümüştür.

22. Yılın ilk yarısındaki yüksek ihracat artışı ve buna bağlı yüksek sanayi üretimi ithalat artışını sürükleyen temel faktör olmuştur. Bu gelişmelere bağlı olarak, ara malı ithalatı toplam ithalat artışının belirleyicisi olurken, Ocak-Haziran döneminde tüketim malı ithalatı gerilemiş, sermaye malı ithalatı ise sınırlı düzeyde artmıştır.

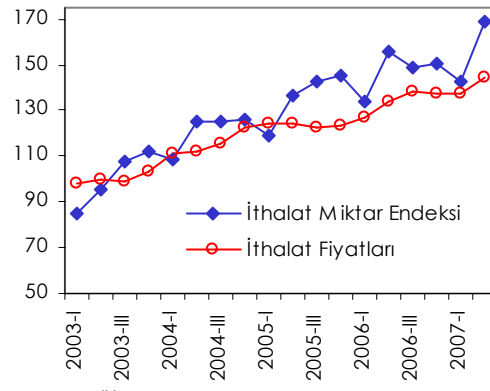
İthalat

(milyar ABD doları)

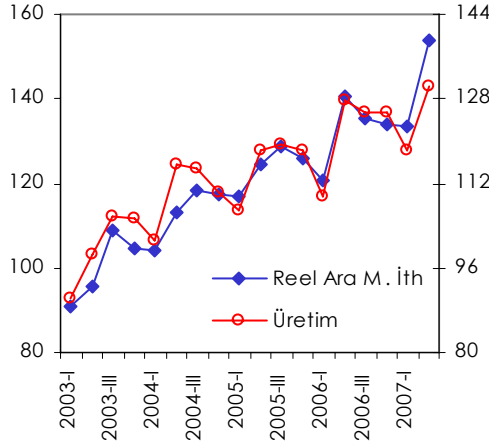
İthalat - Miktar ve Birim Değer

(2003=100)

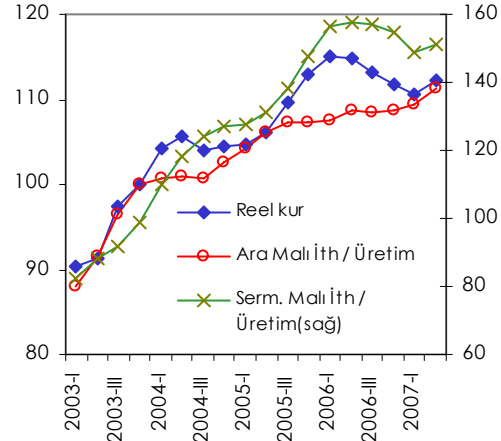
İmalat Sanayii Üretimi ve

Ara Malı İth. (2003=100)

Ara ve Serm. M. İth./ İmalat San. Ür.

oranı ve Reel Kur (ÜFE) (12-aylık ort.)

23. Yılın ilk yarısında, ara malı ithalatı yüzde 21,7 oranında artarak yüzde 16,8'lik ithalat artışına 15,4 puan katkı sağlamıştır. Ocak-Mart döneminde düşük oranda büyüyen sermaye malı ithalatında ikinci çeyrekte canlanma gözlenmiştir. 2006 yılının Ağustos ayından itibaren gerileyen tüketim malı ithalatı ise, Mayıs ve Haziran aylarında düşük oranlı büyüme göstermiştir.

24. Sektörel bazda incelendiğinde, yılın ilk yarısında ithalat artışına en yüksek katkının ana metal sanayi sektöründen geldiği gözlenmiştir. Söz konusu gelişmede, ana metal fiyat artışlarının etkisi miktar artışlarına kıyasla daha yüksek olmuştur. Nitekim, bu dönemde ana metal fiyatları yüzde 22,6 oranında artarken, reel ana metal ithalat artışı yüzde 11,2 olmuştur. Diğer taraftan, 2006 yılında ithalat artışına en yüksek katkı yapan ham petrol ve doğal gaz, son dönemde

artmasına karşın fiyatların 2007 yılının ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine göre daha düşük seviyede olmasına bağlı olarak, toplam ithalat artışına 1,3 puanlık sınırlı bir katkı sağlamıştır.

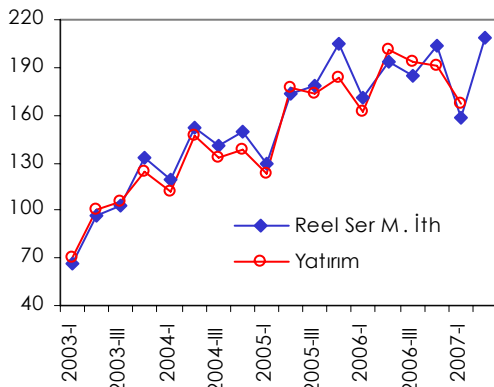
İthalat
(milyon ABD doları)

	Ocak-Haziran					İthalat pay	
	2006	2007	% Değişim	% Katkı	\$ Katkı	2006	2007
	Toplam	66294	77439	16,8			
Sermaye Malı	10953	11654	6,4	1,1	701	16,5	15,0
Ara Malı	47043	57238	21,7	15,4	10195	71,0	73,9
Tüketim Malı	8092	8005	-1,1	-0,1	-87	12,2	10,3
Diğer	205	542	164,3	0,5	337	0,3	0,7
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):							
Madencilik ve Taşocakçılığı	10293	11353	10,3	1,6	1060	15,5	14,7
Hampetrol ve Doğalgaz	9058	9911	9,4	1,3	852	13,7	12,8
Tekstil Ürünleri	1957	2513	28,4	0,8	556	3,0	3,2
Kağıt ürünleri	1096	1323	20,6	0,3	226	1,7	1,7
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	3610	3774	4,5	0,2	164	5,4	4,9
Kimyasal Madde ve Ürünler	9435	11233	19,1	2,7	1798	14,2	14,5
plastik ve Kautçuk ürünleri	1247	1433	14,9	0,3	186	1,9	1,9
Ana Metal Sanayi	7799	10629	36,3	4,3	2831	11,8	13,7
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	1118	1247	11,5	0,2	129	1,7	1,6
Makine ve Teçhizat	6808	7843	15,2	1,6	1035	10,3	10,1
Büro, Muhasebe ve Bilgi İşleme Makinaları	1307	1287	-1,5	0,0	-20	2,0	1,7
Elektrikli Makina ve Cihazlar	2359	2736	16,0	0,6	377	3,6	3,5
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	2293	2635	14,9	0,5	342	3,5	3,4
Tıbbi ve Optik aletler	1410	1508	7,0	0,1	98	2,1	1,9
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	6789	6482	-4,5	-0,5	-307	10,2	8,4
Diğer Ulaşım Araçları	1175	981	-16,5	-0,3	-193	1,8	1,3
Atık ve hurdalar (toptan ve perakende)	1912	3176	66,1	1,9	1263	2,9	4,1

Kaynak: TÜİK.

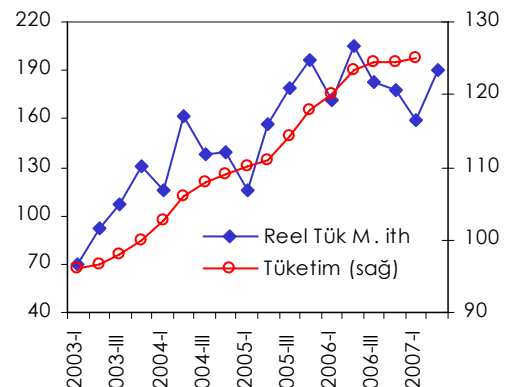
25. 2006 yılı Mayıs ve Haziran aylarındaki dalgalanma neticesinde faizlerin yükselmesi ve iç talebin yavaşlaması tüketim malı ithalatında önemli paya sahip olan binek otomobil ithalatının gerilemesine neden olmuştur. Miktar endeksleri bazında, yılın ilk yarısında binek otomobil ithalatı yüzde 31,2 oranında gerilemiştir. Geçen yılın aynı dönemdeki yüzde 50,8 oranındaki yüksek artış göz önüne alındığında 2007 yılının ilk yarısındaki yüksek baz değerinin de etkisi ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan, bu dönemde dayanıklı ve yarı dayanıklı tüketim malı ithalatındaki ılımlı artışlar devam etmektedir.

Yatırım Harcamaları ve Serm.Malı İth. (2003=100)

Kaynak: TÜİK.

Tüketim Harcamaları ve Tük.Malı İth. (2003=100, Tük. için 12-aylık ort.)

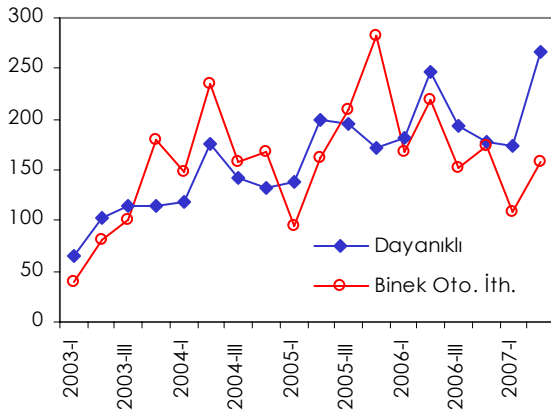

Kaynak: TÜİK.

26. Yılın ilk yarısında, binek otomobil ithalatı yüzde 23,2, sanayi ile ilgili taşımacılık araç ve gereçleri ithalatı yüzde 27,2 oranında gerilemiştir. Öte yandan, taşımacılık araçlarının aksam ve parçaları ithalatı, motorlu kara taşıtları ihracatındaki artışa paralel olarak yüzde 13,4 oranında artmıştır. Böylece, söz konusu kalemleri içeren motorlu kara taşıtları ithalatındaki gerileme yüzde 4,5 olarak gerçekleşmiştir.

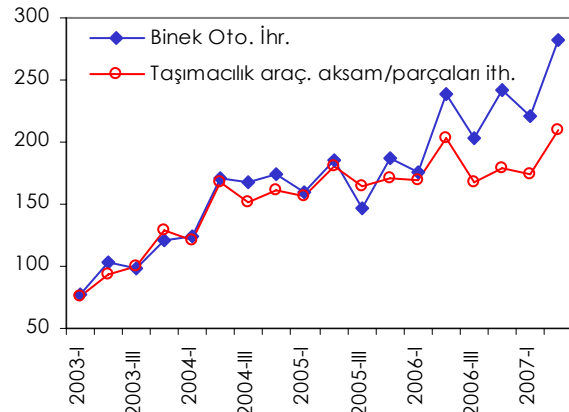
27. TCMB/TÜİK tarafından yayımlanan tüketim güven endeksleri 2007 yılının ikinci çeyreğinde özel tüketimde sınırlı bir toparlanmaya işaret etmektedir.

Dayanıklı Tük. M. ve Binek Oto. İth.
(2003=100)

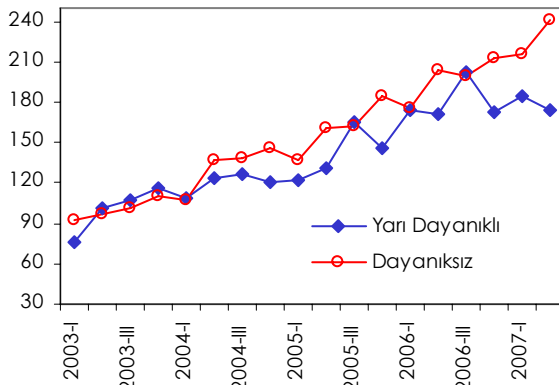
Kaynak: TÜİK.

Taşıt Araçları Aksam/Parça İthalatı ve Binek Oto. İhracatı (2003=100)

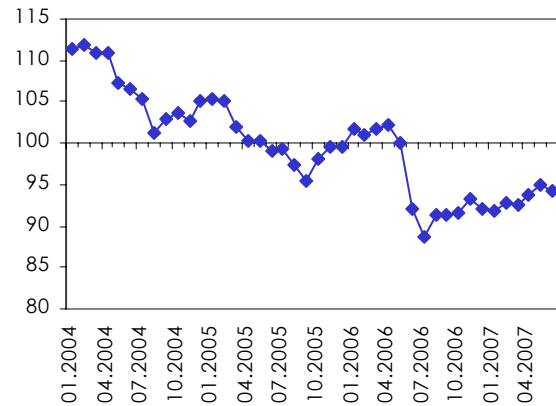
Kaynak: TÜİK.

Yarı Dayanıklı ve Dayanısız Tüketim Malı İth. (2003=100)

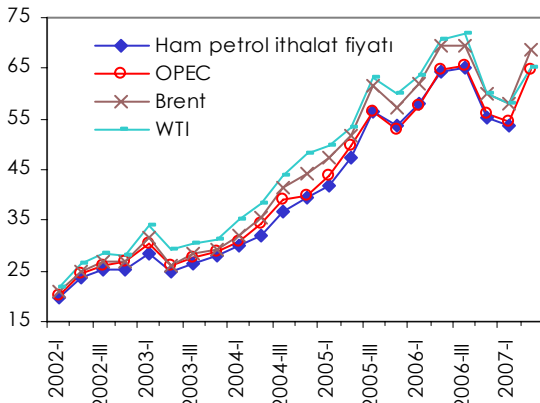
Kaynak: TÜİK.

Tüketici Güven Endeksi (TCMB-TÜİK)

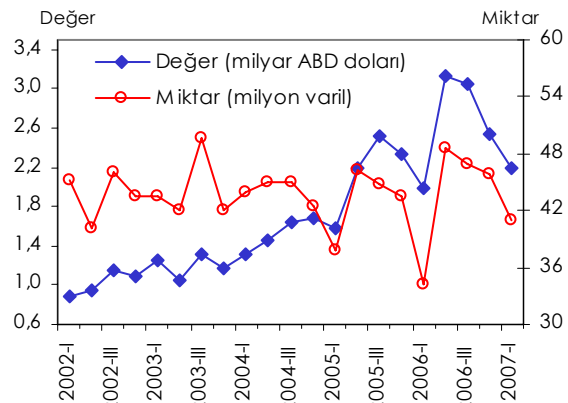
Kaynak: TCMB, TÜİK.

Ham Petrol Fiyatları
(varil başına ABD doları, ortalama)

Kaynak: DPT, OPEC, EIA.

Ham Petrol İthalatı

Kaynak: TÜİK.

28. 2006 yılının son çeyreğinde gerileyen petrol fiyatları, 2007 yılı başında itibaren artmaya başlamıştır. OPEC'in üretim kesintileri, beklentilerin üzerinde seyreden talep artışı ile Orta Doğu ve Nijerya'da süregelen karışıklık ham petrol fiyatlarındaki yükselişin son dönemlerde keskinleşmesine neden olmuştur. Petrol fiyatlarındaki yükseliş eğilimi, ara malı ithalatının önümüzdeki dönemde ivme kazanması olasılığını güçlendirmektedir.

29. Ana metal dışında radyo, TV ve haberleşme cihazları, motorlu kara taşıtları ile gıda ürünleri ve içecek ithalat fiyatlarında artışlar gözlenmiştir. Ham petrol ve doğal gaz ile elektrikli makine ve cihaz ithalat fiyatları ise gerileme kaydetmiştir. İthalat miktar endeksleri incelendiğinde, yılın ikinci çeyreğinde elektrikli makine ve cihazlar, makine ve teçhizat, ana metal ile tekstil ürünleri ithalatının toplam ithalat artışının üzerinde büyüdüğü gözlenmektedir.

İthalat – Birim Değer Endeksleri (Yıllık % Değişim)

	2006				2006	2007	
	I	II	III	IV		I	II
Toplam	2,0	8,4	13,0	11,5	8,8	8,2	7,2
Sermaye Malı	-8,6	-2,3	1,8	4,8	-1,2	6,2	5,1
Ara Malı	6,5	13,0	17,4	14,3	12,8	10,0	8,2
Tüketim Malı	-7,3	-1,2	4,5	4,8	0,0	3,4	5,9
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):							
Ham Petrol ve Doğal Gaz	43,5	39,4	23,4	11,2	27,5	-1,5	-3,2
Gıda Ürünleri ve İçecek	-2,5	-5,7	1,3	8,2	0,2	10,2	19,7
Tekstil Ürünleri	-2,5	-1,9	5,1	7,5	2,4	5,5	3,5
Kağıt Ürünleri	-3,0	4,3	9,3	10,3	5,3	10,9	8,1
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	29,1	22,9	17,1	-1,1	15,9	-3,6	5,1
Kimyasal Madde ve Ürünler	-6,8	-1,8	7,0	7,5	1,6	5,9	7,0
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	-4,1	4,4	8,2	9,1	4,6	8,7	7,1
Ana Metal Sanayi	3,5	20,8	40,7	39,1	24,2	26,1	16,6
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	-3,2	4,2	7,7	11,6	6,3	10,0	2,0
Makine ve Teçhizat	-8,7	-1,8	1,9	6,3	0,2	8,3	0,9
Elektrikli Makina ve Cihazlar	-2,4	2,3	0,1	-4,2	-1,4	-4,1	-2,3
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	-15,9	-5,5	4,2	3,8	-3,8	5,1	13,8
Tıbbi ve Optik aletler	-3,8	-0,3	-7,4	8,9	-0,5	2,7	7,2
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	-5,3	4,2	10,8	11,8	5,7	9,2	6,6
Atık ve hurdalar (toptan ve perakende)	-11,5	5,5	29,8	16,3	10,0	31,5	32,5

Kaynak: TÜİK.

İthalat – Miktar Endeksleri (Yıllık % Değişim)

	2006				2006	2007	
	I	II	III	IV		I	II
Toplam	12,5	14,3	4,4	3,3	8,5	6,2	8,2
Sermaye Malı	32,4	11,9	3,7	-0,4	10,0	-7,5	7,5
Ara Malı	3,4	12,9	5,0	6,1	6,9	10,8	9,6
Tüketim Malı	48,6	30,3	1,9	-9,0	13,8	-7,0	-7,1
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):							
Ham Petrol ve Doğal Gaz	0,8	10,1	7,8	7,5	6,6	25,1	5,2
Gıda Ürünleri ve İçecek	10,5	35,7	18,6	-1,8	15,8	-7,9	-18,5
Tekstil Ürünleri	3,8	3,1	6,6	1,5	3,6	15,8	27,7
Kağıt Ürünleri	11,3	7,0	12,9	9,5	10,2	1,3	15,3
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	28,3	22,7	19,6	-2,3	15,9	-6,3	-0,4
Kimyasal Madde ve Ürünler	12,2	12,0	7,4	8,7	9,8	6,3	12,6
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	21,5	18,1	12,4	7,7	14,5	2,4	6,4
Ana Metal Sanayi	-14,2	11,5	-7,0	3,2	-0,3	13,2	9,6
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	22,3	16,6	21,2	15,4	17,7	-1,3	8,7
Makine ve Teçhizat	24,4	25,4	13,9	5,5	16,1	2,2	13,4
Elektrikli Makina ve Cihazlar	37,2	10,1	21,5	12,0	19,5	2,6	33,0
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	24,8	8,0	6,5	2,0	10,0	1,1	5,0
Tıbbi ve Optik aletler	25,3	13,8	5,2	0,8	10,3	-6,0	4,2
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	32,4	17,4	-11,1	-19,9	1,2	-16,3	-11,5
Atık ve hurdalar (toptan ve perakende)	-7,0	32,1	-2,4	31,5	11,8	40,8	13,1

Kaynak: TÜİK.

30. 2007 yılı Ocak-Haziran döneminde Rusya ve Çin'den yapılan ithalattaki yüksek artışa paralel olarak AB'den yapılan ithalatın toplam ithalat içindeki payında geçen yılın aynı dönemine göre gerileme gözlenmiştir. AB'den yapılan ithalatın toplam ithalat içindeki payı, söz konusu dönemde yüzde 43,5'ten yüzde 41,2'ye gerilemiştir. Diğer taraftan, Rusya ve Çin'den yapılan ithalat yüzde 16,8'lik toplam ithalat artışına 5,6 puan katkı sağlamıştır.

İthalat – Ülke Dağılımı (milyon ABD doları)

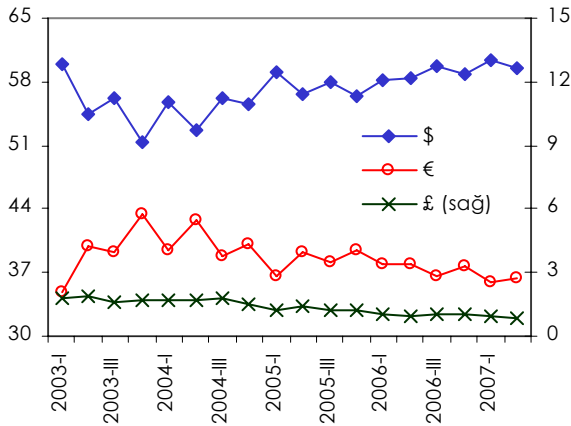
	Ocak-Haziran						
	2006		2007		% Değişim	% Katkı	\$ Katkı
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)			
Toplam	66294	..	77439	..	16,8		
Avrupa Birliği Ülkeleri (27)	28827	43,5	31871	41,2	10,6	4,6	3044
Diğer Ülkeler	37049	55,9	44968	58,1	21,4	11,9	7919
Diğer Avrupa	12136	18,3	15486	20,0	27,6	5,1	3350
Asya	11994	18,1	14950	19,3	24,6	4,5	2956
Diğer	12919	19,5	14532	18,8	12,5	2,4	1613
Türkiye Serbest Bölgeleri	418	0,6	601	0,8	43,5	0,3	182
Seçilmiş Ülkeler ve Ülke Grupları							
OECD	37.734	56,9	42.396	54,7	12,4	7,0	4662
Almanya	7.194	10,9	7.834	10,1	8,9	1,0	640
İtalya	4.132	6,2	4.635	6,0	12,2	0,8	503
Fransa	3.665	5,5	3.602	4,7	-1,7	-0,1	-63
A.B.D.	2.797	4,2	3.743	4,8	33,8	1,4	945
İngiltere	2.542	3,8	2.716	3,5	6,8	0,3	174
İspanya	1.935	2,9	1.989	2,6	2,8	0,1	54
Diğer OECD	15.468	23,3	17.878	23,1	15,6	3,6	2409
Orta Doğu Ülkeleri	4.952	7,5	5.429	7,0	9,6	0,7	477
Rusya	8.066	12,2	10.538	13,6	30,6	3,7	2472
Çin	4.516	6,8	5.728	7,4	26,8	1,8	1212

Kaynak: TÜİK.

31. AB'den yapılan ithalatın payındaki gerilemeye paralel olarak, 2007 yılının ilk yarısında euro cinsinden yapılan ithalat payının geçen yılın aynı dönemine göre gerilemekte olduğu, buna karşın ABD doları cinsinden ithalat payının arttığı görülmektedir. İngiliz sterlininin ithalattaki payı ise, istikrarlı bir şekilde gerilemektedir.

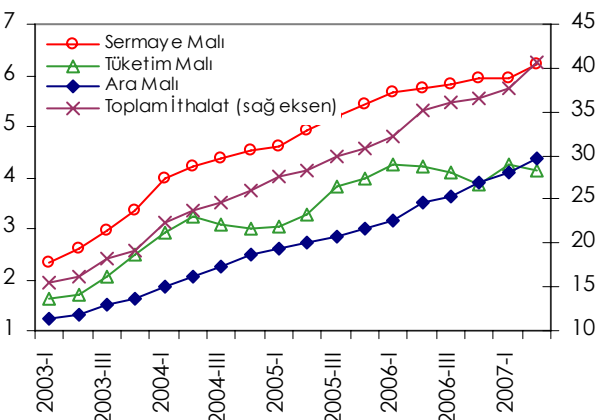
32. Mevsimsellikten arındırılmış verilere göre, ABD doları cinsinden nominal ithalat, 2007 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 7,8 oranında artmıştır. Alt kalemler itibarıyla incelendiğinde ise, ara malı ithalatında yüzde 5,5, sermaye malı ithalatında yüzde 4,3 oranında artış, tüketim malı ithalatında ise yüzde 2,6 oranında gerileme gözlenmiştir.

İthalatta Döviz Kompozisyonu (% pay)

Kaynak: TÜİK.

Mevsimsellikten Arındırılmış İthalat ve Seçilmiş Alt Sektörler (milyar ABD doları)

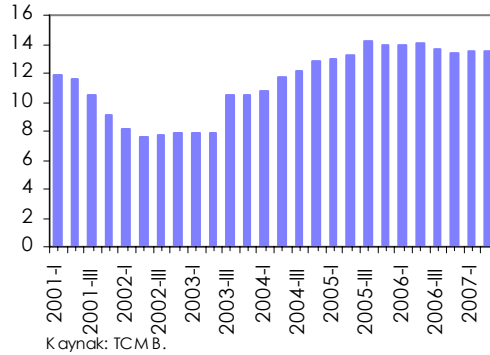
Hizmetler Hesabı

33. Hizmetler hesabı fazlası, 2007 yılının ikinci çeyreğinde taşımacılık ve turizm gelirlerindeki artışa karşın turizm giderlerinin de artması sonucu 2006 yılının aynı dönemine göre önemli bir

değişim göstermemiştir. Ancak, yılın ilk çeyreğindeki yüzde 13,6 oranındaki artışla beraber değerlendirildiğinde, Ocak-Haziran döneminde hizmetler fazlasının geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 4,6 oranında arttığı gözlenmiştir.

Hizmetler Hesabı

(12-aylık, milyar ABD doları)

34. TÜİK tarafından açıklanan turizm istatistiklerine göre, 2007 yılının ilk yarısında ülkemizden çıkış yapan ziyaretçi sayısının yüzde 16,9 oranında artmasına karşın ortalama harcamaların yüzde 11,6 oranında gerilemesi sonucu turizm gelirlerindeki artış yüzde 3,4 düzeyinde kalmıştır. Bunun yanı sıra, turizm giderlerinin aynı dönemde yüzde 19,7 oranında artması sonucu net turizm geliri yüzde 1,5 oranında gerilemiştir.

Hizmetler Hesabı

(milyon ABD doları)

	2006				2007	
	I	II	III	IV	I	II
Hizmetler hesabı	1162	2847	7277	2075	1320	2873
Toplam gelir	3466	5673	10321	5030	4098	6324
Toplam gider	-2304	-2826	-3044	-2955	-2778	-3451
Taşımacılık						
Gelir	718	998	1410	1104	1083	1596
Gider	-873	-1038	-1040	-1357	-1048	-1456
Turizm	1434	2946	7219	2511	1490	2825
Gelir	2002	3693	8038	3120	2162	3728
Gider	-568	-747	-819	-609	-672	-903
İnşaat hizm.	212	249	234	184	190	228
Gelir	212	249	234	184	190	228
Gider	0	0	0	0	0	0
Finansal hizm.	-82	-53	-74	-38	-79	-41
Gelir	61	67	69	80	73	88
Gider	-143	-120	-143	-118	-152	-129
Diğer Hizmetler	-247	-255	-472	-329	-316	-279
Gelir	473	666	570	542	590	684
Gider	-720	-921	-1042	-871	-906	-963

Kaynak: TCMB.

Turizm İstatistikleri

	2006				2007	
	I	II	III	IV	I	II
Turizm Gelirleri (milyon ABD doları)	2002	3693	8038	3120	2162	3728
Çıkış yapan yabancı ziyaretçiler (bin kişi)	2138	4912	8302	3924	2552	5777
Çıkış yapan vatandaş ziyaretçiler (bin kişi)	597	629	1838	808	640	710
Turizm Giderleri (milyon ABD doları)	-568	-747	-819	-609	-671	-903
Giriş yapan vatandaş ziyaretçiler (bin kişi)	905	1170	1161	827	1174	1356

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Gelir Hesabı

35. Yatırım geliri açığı yılın ilk yarısında yüzde 9,2 oranında artarak 3,4 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Bu artışta özel sektör kaynaklı olarak dış borç stokunun artması, uluslararası faiz oranlarının yükselmesi ile son yıllarda yüksek seyreden doğrudan yatırım girişlerine bağlı olarak yurt dışına gelir transferleri ve faiz giderleri belirleyici olmuştur.

Gelir Hesabı (milyon ABD doları)

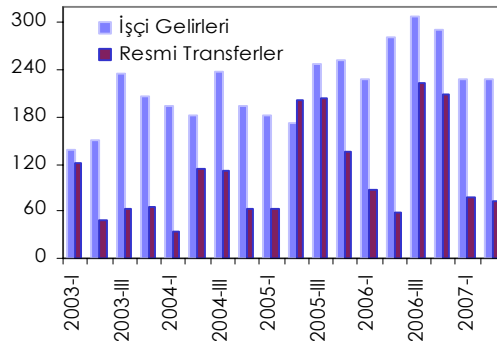
	2006				2007	
	I	II	III	IV	I	II
Gelir Hesabı	-1488	-1632	-1684	-1780	-1900	-1507
Ücret Ödemeleri (net)	-22	-26	-29	-30	-29	-27
Yatırım Geliri (net)	-1466	-1606	-1655	-1750	-1871	-1480
Toplam gelir	1184	957	1227	1105	1675	1346
Toplam gider	-2650	-2563	-2882	-2855	-3546	-2826
Doğrudan Yatırımlar	-128	-365	-203	-219	-288	-605
Gelir	59	65	43	52	53	27
Gider	-187	-430	-246	-271	-341	-632
Portföy Yatırımları	-426	-29	-162	-45	-566	372
Gelir	829	591	795	586	1084	794
Gider	-1255	-620	-957	-631	-1650	-422
Diğer Yatırımlar	-912	-1212	-1290	-1486	-1017	-1247
Faiz geliri	296	301	389	467	538	525
Faiz gideri	-1208	-1513	-1679	-1953	-1555	-1772
Uzun vade	-1066	-1310	-1445	-1726	-1379	-1630
Merkez Bankası	-186	-135	-364	-159	-123	-91
Genel Hükümet	-359	-531	-367	-550	-394	-498
Bankalar	-109	-136	-191	-177	-216	-279
Diğer Sektör	-412	-508	-523	-840	-646	-762
Kısa vade	-142	-203	-234	-227	-176	-142

Kaynak: TCMB.

Cari Transferler

36. İşçi gelirleri ve resmi transferlerden oluşan cari transferler kalemi 2007 yılının ilk yarısında yüzde 7,6 oranında azalarak 605 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Cari transferler (milyon ABD doları)

Kaynak: TCMB.

III. SERMAYE HAREKETLERİ

37. 2007 yılının ilk yarısında, cari işlemler ile net hata ve noksan kalemleri toplamı olarak tanımlanan dış finansman ihtiyacı 16,7 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde, finansman yapısında doğrudan yatırımlar, uzun vadeli kredi girişleri ve bunların ardından da portföy yatırımları belirleyici olmuştur.

38. Bu gelişmelere bağlı olarak, altın dahil Merkez Bankası net rezervi 2006 yılı sonunda 63,3 milyar ABD dolarından 2007 yılı Haziran ayı sonunda 70,7 milyar ABD dolarına, bankaların döviz varlıkları ise aynı dönemde 27,5 milyar ABD dolarından 33,8 milyar ABD dolarına yükselmiştir.

Dış finansman ihtiyacı ve finansman kaynakları (milyar ABD doları)

	2006	2006				2007		(12-aylık)
		I	II	III	IV	I	II	2007-II
1. Cari İşlemler Dengesi	-32,8	-8,7	-10,9	-4,9	-8,3	-9,3	-10,3	-32,8
2. Net Hata Noksan	-2,4	-0,8	1,8	-2,3	-1,1	1,0	1,9	-0,5
I. Toplam Finansman İhtiyacı (=1+2)	-35,2	-9,5	-9,1	-7,2	-9,3	-8,3	-8,4	-33,3
II. Toplam Finansman (=1+2+3)	35,2	9,5	9,1	7,2	9,3	8,3	8,4	33,3
1. Sermaye Hareketleri (net)	56,1	17,2	11,3	10,8	16,7	17,2	15,0	59,7
Doğrudan Yatırımlar (net)	19,1	1,3	7,8	3,7	6,4	7,9	2,4	20,4
Portföy Yatırımları (net)	7,4	3,6	-4,5	4,1	4,2	4,6	1,5	14,4
Genel Hükümetin Tahvil İhracı	3,3	2,3	-0,6	0,8	0,8	3,4	-1,0	4,0
Yabancıların Türkiye’de Menkul Kıymet Alımı	8,1	1,6	-3,8	4,6	5,7	1,9	2,9	15,1
Yerleşiklerin Yurt Dışında Menkul Kıymet Alımı	-4,0	-0,3	-0,1	-1,3	-2,3	-0,7	-0,4	-4,7
Kredi Kullanımı (IMF kredileri hariç, net)	26,8	11,3	8,2	3,7	3,6	8,0	12,1	27,4
Genel Hükümet	-0,7	-0,2	-0,2	0,3	-0,6	0,1	-0,4	-0,6
Bankalar	5,8	2,4	3,0	0,3	0,1	0,9	3,1	4,4
Uzun Vade	9,8	1,3	3,2	0,7	4,5	2,1	2,4	9,8
Kısa Vade	-4,0	1,1	-0,2	-0,5	-4,4	-1,3	0,7	-5,4
Diğer Sektörler	21,7	9,1	5,4	3,1	4,1	7,0	9,5	23,7
Uzun Vade	18,6	8,8	3,3	2,7	3,9	6,8	7,1	20,4
Kısa Vade	0,5	0,1	0,1	0,3	0,0	-0,1	0,6	0,9
Ticari Krediler	2,6	0,2	2,0	0,1	0,2	0,3	1,7	2,3
Mevduat	4,6	1,5	0,3	-1,1	3,9	-3,4	-0,6	-1,2
Merkez Bankası	-1,3	-0,2	-0,3	-0,5	-0,3	-0,3	-0,3	-1,3
Bankalar	5,9	1,6	0,6	-0,6	4,2	-3,2	-0,4	0,1
Diğer	-1,9	-0,4	-0,5	0,4	-1,4	0,1	-0,4	-1,3
2. IMF Kredileri	-4,5	-1,8	-1,8	0,1	-1,0	-2,3	0,0	-3,1
Merkez Bankası	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Genel Hükümet	-4,5	-1,8	-1,8	0,1	-1,0	-2,3	0,0	-3,1
3. Rezerv Değişimi (- artış)	-16,4	-6,0	-0,3	-3,6	-6,5	-6,6	-6,6	-23,3
Bankaların Döviz Varlıkları	-10,3	1,1	-3,3	-2,8	-5,3	-0,2	-6,1	-14,4
Resmi Rezervler	-6,1	-7,1	3,0	-0,8	-1,2	-6,4	-0,5	-8,9

Kaynak: TCMB.

Doğrudan Yatırımlar

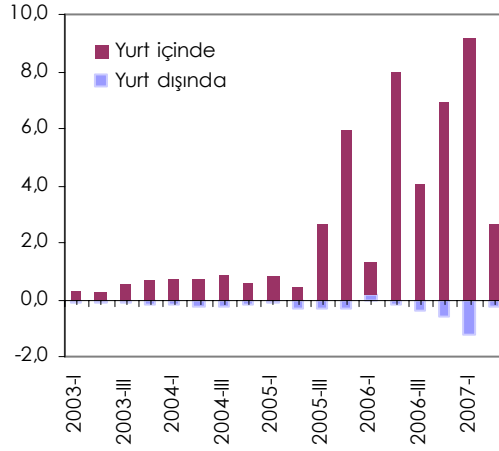
39. 2006 yılında sermaye girişlerinin üçte birinden fazlasını teşkil eden doğrudan yatırımların toplam finansman içindeki payı, 2007 yılının ilk çeyreğinde de yüksek seyretmiştir. Bu dönemde gerçekleşen net sermaye girişinin (IMF kredileri ve rezerv hareketleri hariç) yüzde 32’si doğrudan yatırım kaynaklıdır. Borç yaratmayan sermaye kalemi olarak nitelendirilen doğrudan yatırım girişlerindeki yüksek pay, cari işlemler açığının finansmanı ve sürdürülebilirliği açısından önemini korumaktadır.

40. Özelleştirme ile özel sektör şirket satın alımları ve birleşmelerinin yanı sıra, yabancıların yurt içinde gayrimenkul alımları da doğrudan yatırım girişlerinde önemli yer tutmaktadır. 2007

yılın ilk yarısında, gayrimenkul alımları kanalıyla 1,3 milyar ABD doları tutarında doğrudan sermaye girişi gerçekleşmiştir.

Doğrudan yatırımlar

(milyar ABD doları)

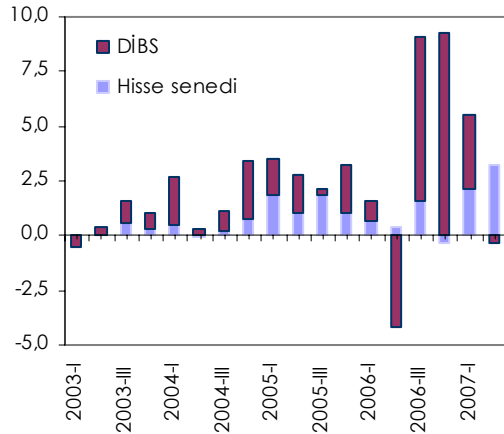

Kaynak: TCMB.

Portföy Yatırımları

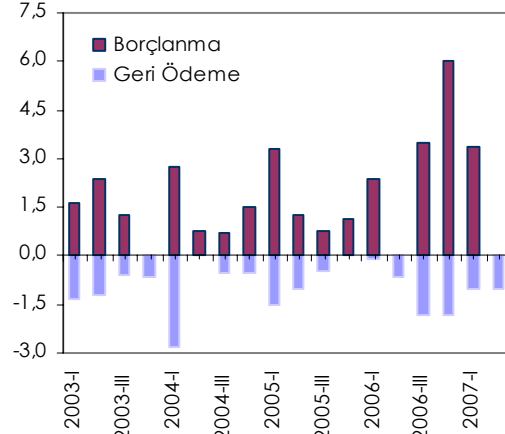
41. Yılın ilk yarısında 6,1 milyar ABD doları tutarında portföy yatırımı kaynaklı net sermaye girişi gerçekleşmiştir. Bu dönemde yurt dışı yerleşikler net 2,1 milyar ABD doları tutarında DİBS, 2,7 milyar ABD doları hisse senedi alımı gerçekleştirirken, Hazine yurt dışında 3,4 milyar ABD doları karşılığı tahvil ihraç etmiştir.

Yabancıların menkul kıymet yatırımları (milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB, İMKB.

Genel Hükümet tahvil ihraç (milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

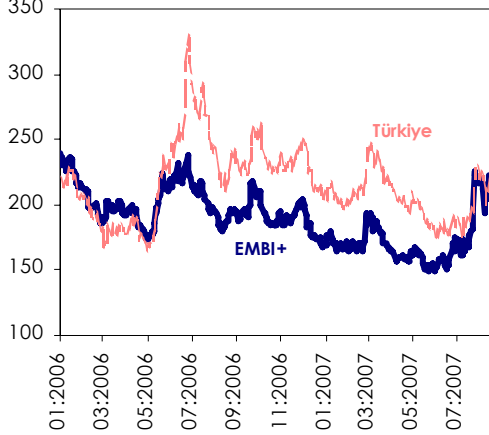
42. 2006 yılı Mayıs ayında gelişmekte olan ülkelere yönelmiş olan fonların bir kısmının gelişmiş piyasalara doğru hareket etmesiyle uluslararası likidite koşulları değişme eğilimine girmesi, yurt dışı yerleşiklerin ellerinde tuttıkları portföy yapısı itibarıyla Türkiye'yi olumsuz etkilenmiş, Para Politikası Kurulu (PPK) söz konusu gelişmelerin orta vadeli beklentiler ve fiyatlamaya davranışları üzerinde kalıcı etkiler oluşturmasını önlemek amacıyla 7 ve 25 Haziran 2006 tarihlerinde olağanüstü toplanarak, politika faizlerini sırasıyla 1,75 ve 2,25 puan artırma kararını vermiştir. Ayrıca, PPK 20 Temmuz 2006 tarihindeki toplantısında, petrol ve diğer emtia fiyatlarındaki artışların devam etmesini ve beklentilerin orta vadeli hedeflerle uyumlu olmadığını göz önüne alarak, ölçülü bir parasal sıkılaştırmanın gerektiği değerlendirilmesini yapmış ve politika faizlerini 0,25 puan artırmıştır. Böylece, 20 Temmuz 2006 tarihi itibarıyla, TCMB bünyesindeki Bankalararası Para Piyasası ve İMKB Repo/Ters Repo Pazarında uygulanan

gecelik borçlanma ve borç verme faiz oranları sırasıyla 17,5 ve 22,5 olarak belirlenmiş ve halen bu düzeyini korumaktadır.

43. Son zamanlarda uluslararası likidite koşulları ve kredi piyasalarındaki gelişmeler gelişmekte olan ülkelerde getiri farklarının yükselmesine yol açmıştır. 2006 yılı Mayıs ayındaki finansal dalgalandırma diğer ülkelere kıyasla daha fazla etkilenen Türkiye son dalgalandırmalarda görece olarak daha az etkilenmiş, getiri farklarındaki en yüksek değişim Arjantin ve Venezüela'da görülmüştür.

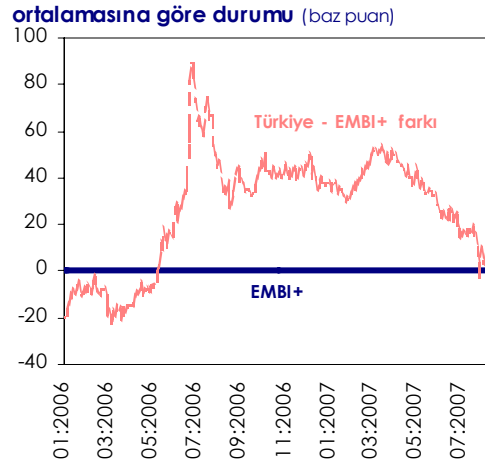
İkincil Piyasa Getiri Farkları

(baz puan)

Kaynak: JPM organ.

Getiri farklarında Türkiye'nin EMBI+ ortalamasına göre durumu (baz puan)

Getiri Farkı (spread): Ülkelerin uluslararası piyasalarda ihraç ettikleri tahvil getirileri ve ABD Hazine tahvil getirileri arasındaki fark.

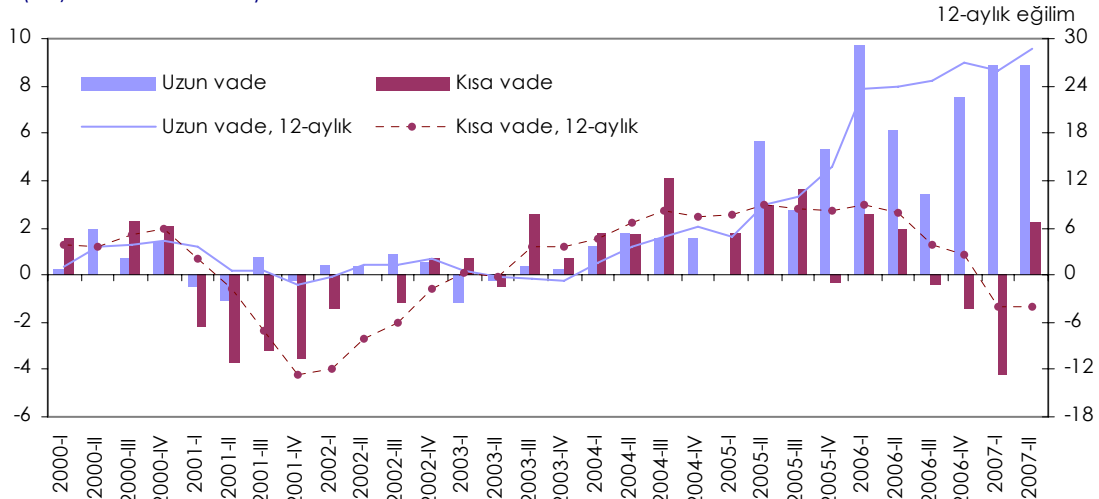
Diğer Yatırımlar

44. 2005 ve 2006 yıllarında toplam finansman içindeki payı belirgin bir şekilde artan uzun vadeli krediler, 2007 yılında da artmaya devam etmiştir. 2007 yılının ikinci çeyreğinden itibaren kısa vadeli kredilerde ise, düşük düzeyde olmakla birlikte, net kullanım gerçekleşmiştir.

45. 2007 yılı ilk yarısında diğer yatırımlar kalemi altında net 7,2 milyar ABD doları tutarında sermaye girişi gerçekleşmiştir. Bu dönemde, Türkiye'de yerleşik özel sektör ve bankalarca yurt dışından net 18,4 milyar ABD doları tutarında uzun vadeli kredi kullanılmıştır. Ayrıca, aynı dönemde vadeli ithalat kaynaklı net 2 milyar ABD doları ticari kredi kullanılmıştır. Özel sektör ve bankacılık 2007 yılının ilk çeyreğinde net 1,3 milyar ABD doları kısa vadeli kredi geri ödemesi, yılın ikinci çeyreğinde ise aynı tutarda kısa vadeli kredi net kullanımı yapmıştır.

Uzun ve kısa vadeli sermaye

(milyar ABD doları, net)

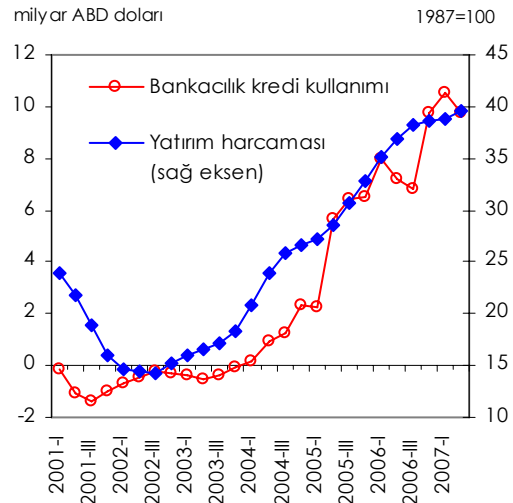
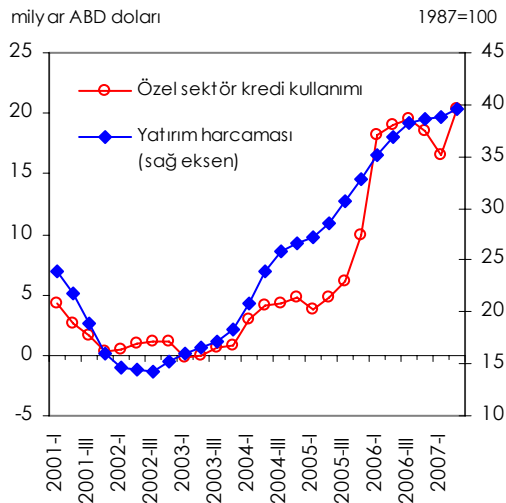

Not: Doğrudan ve portföy yatırımı ile, IMF kredileri ve bankaların döviz varlıkları hariç.

46. 2006 yılında GSYİH'nin yüzde 6,1, özel sektör yatırım harcamalarının yüzde 17,4 oranında artmasına paralel olarak, uzun vadeli kredi kullanımı da yüksek miktarda artış göstermiştir. Ancak, Mayıs ve Haziran aylarında mali piyasalarda gözlenen dalgalanmanın yarattığı belirsizlik ortamının ve parasal sıkılaştırmanın, yılın üçüncü ve dördüncü çeyreklerine ilişkin yatırım harcamalarının hızını olumsuz etkilediği gözlenmiştir.

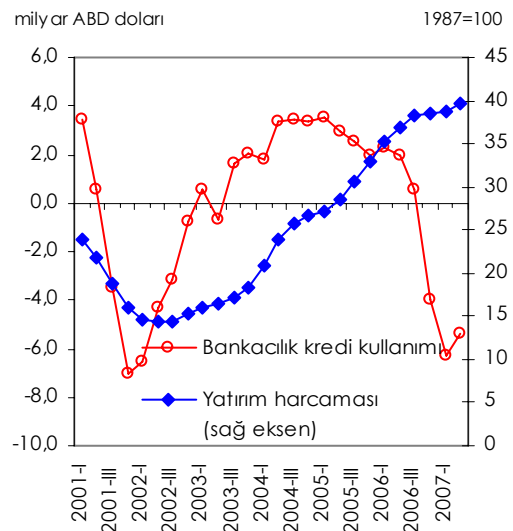
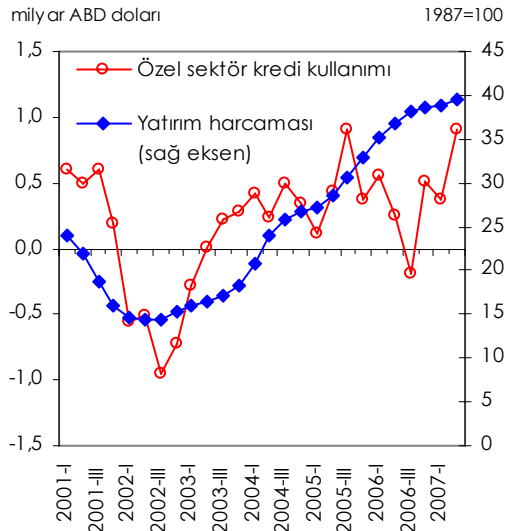
47. Uzun vadeli kredi kullanımında son dönemde gözlenen gerileme, yatırım malları ithalatındaki yavaşlamaya paralel seyretmektedir. Ayrıca, 2007 yılının ilk çeyreğinde yatırım malları ithalatı miktar endeksinde ortalama yüzde 7,5 düzeyinde gerileme gözlenmiştir. Bu durum, yılın ilk çeyreğinde yatırım harcamalarındaki yavaşlama ile de örtüşmektedir. Yılın ikinci çeyreğinde yatırım harcamalarındaki canlanmaya paralel olarak uzun vadeli kredi kullanımı yeniden hızlanmıştır. Finansman içinde payı giderek azalan kısa vadeli kredi kullanımı ile yatırım harcamaları arasındaki ilişkinin ise zayıfladığı gözlenmektedir.

Uzun vadeli net kredi kullanımı ve özel sektör yatırım harcamaları (12-aylık birikimli)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

Kısa vadeli net kredi kullanımı ve özel sektör yatırım harcamaları (12-aylık birikimli)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

48. Merkez Bankası 2005 yılı sonu itibarıyla, 2001 yılı ve öncesinde kullanılan IMF kredilerinin geri ödemesini tamamlamıştır. Hazine ise 2007 yılında IMF kredi geri ödemelerine devam etmiş ve yılın ilk yarısında net 2,2 milyar ABD doları kredi geri ödemesi yapmıştır.

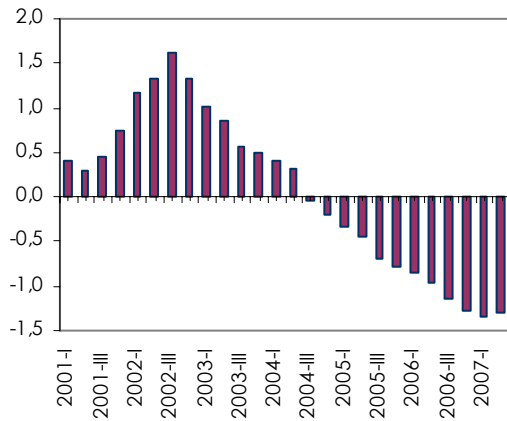
49. Yurt dışında çalışan işçilerin Merkez Bankasında açtıkları uzun vadeli kredi mektuplu döviz tevdiat hesapları (KMDTH) ile süper döviz hesaplarından (SDH) 2003 yılı Nisan ayından bu

yana çıkış devam etmektedir. Kısa vadeli hesaplarda da, 2004 yılı ikinci çeyreğinde başlayan çıkışlar sürmektedir. Buna göre, 2007 yılı Ocak-Haziran döneminde Merkez Bankasındaki söz konusu mevduatlarda net 0,5 milyar ABD doları çıkış gözlenmiştir. Bu çıkışlarda hem KMDTH hem de SDH'deki kademeli faiz indirimlerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Nitekim, Euro cinsinden açılan SDH faiz oranları 2002 yılında 1 yıl, 2 yıl ve 3 yıl vadelide sırasıyla yüzde 8, 9 ve 10 iken, 6 Mart 2006 tarihi itibarıyla yüzde 2,25, 3,25 ve 3,75'e düşürülmüştür.

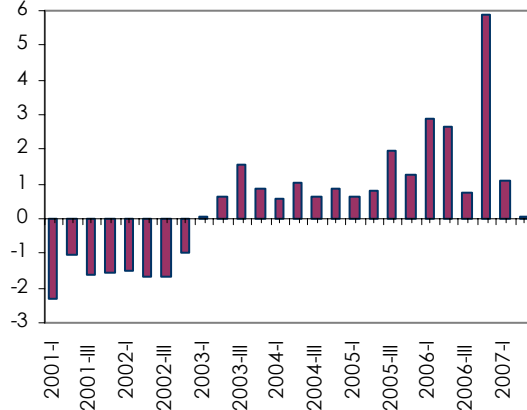
50. 2006 yılında yurtdışı yerleşiklerin yurt içi bankalardaki mevduatı 5,9 milyar ABD doları artmıştır. 2007 yılının ilk yarısında ise bu hesaplarda 3,5 milyar ABD doları düzeyinde çıkış gerçekleşmiştir.

Yurt dışı yerleşiklere ait mevduatlar (on iki aylık, milyon ABD doları)

KMDTH ve Süper Döviz Hesabı

Bankalarda yurt dışı yerleşikler kısa vadeli mevduatları

Kaynak: TCMB.

51. 2007 yılı ilk çeyreği itibarıyla toplam dış borç stoku 2006 yılı sonuna göre yüzde 2,9 oranında artarak 213,4 milyar ABD doları düzeyine ulaşmıştır. Bu artışın 4,5 milyar ABD doları özel sektör kaynaklı gerçekleşirken, kamu kaynaklı dış borç artışı 1,5 milyar ABD doları ile sınırlı kalmıştır. Toplam dış borç stokunun 176,5 milyar ABD dolarını orta ve uzun vadeli dış borçlar, 36,9 milyar ABD dolarını ise kısa vadeli borçlar oluşturmaktadır. Böylece 2007 yılı ilk çeyreği itibarıyla dış borç stokunda uzun vadeli borçların payı yüzde 82,7'ye ulaşırken, kısa vadeli dış borçların payı yüzde 17,3'e gerilemiştir.

52. Dış borç göstergelerinde 2005 yılında gözlenen iyileşme 2006 yılının ilk yarısında tersine dönmüştür. 2005 yılı sonunda yüzde 46,7'ye gerileyen dış borç stokunun GSYİH'ye oranı, 2006 yılı sonunda yüzde 51,9 seviyesine yükselmiştir. Söz konusu oran 2007 yılı ilk çeyreği itibarıyla değişmemiştir.

Seçilmiş Dış Borç Göstergeleri (yüzde)

	2005				2006				2007
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
Toplam Dış Borç Stoku / GSYİH	51,7	50,0	48,2	46,7	49,6	50,1	50,3	51,9	51,9
Toplam Dış Borç Stoku / İhracat*	240,4	234,5	232,8	229,8	245,9	245,4	241,4	242,5	237,0
Dış Borç Servisi / GSYİH	9,7	10,2	10,2	10,1	9,5	9,4	9,1	9,9	10,4
Uzun Vadeli / Toplam Dış Borç	79,3	78,6	77,0	78,0	78,3	77,9	78,7	79,7	82,7
Kısa Vadeli / Toplam Dış Borç	20,2	20,9	22,4	22,0	21,7	22,2	21,3	20,4	17,8
<i>Bilgi için:</i>									
Toplam Dış Borç Stoku (milyar \$)	160,9	163,0	166,8	168,8	184,0	191,4	196,4	207,4	213,4
GSYİH (yıllık, milyar \$)	311,2	326,2	346,3	361,5	370,9	382,3	390,3	400,0	411,2

* Bavlul ticareti ve diğer mallar hariç.

Kaynak: TÜİK, Hazine Müsteşarlığı.

IV. EK TABLOLAR

CARİ İŞLEMLER (milyon ABD doları)

	Cari İşlemler										
	Net	Dış Ticaret				Hizmetler		Gelir		Transferler	
		Net	İhracat (FOB)	Bavul Ticareti	İthalat (CIF)	Net	Turizm Geliri	Net	Faiz Gideri	Net	İşçi Gelirleri
	(yıllık)										
2000	-9823	-21960	27775	2946	-54503	11375	7636	-4002	-4825	4764	4560
2001	3393	-3730	31334	3039	-41399	9136	8090	-5000	-5497	2987	2786
2002	-1521	-7283	36059	4065	-51554	7885	8479	-4556	-4416	2433	1936
2003*	-8036	-14010	47253	3953	-69340	10511	13203	-5557	-4579	1020	729
2004	-15601	-23878	63167	3880	-97540	12797	15888	-5637	-4343	1117	804
2005	-22603	-33530	73476	3473	-116774	15272	18152	-5799	-5050	1454	851
2006	-32774	-41238	85528	6408	-139480	13361	16853	-6584	-6353	1687	1111
	(üç aylık)										
2006 II	-10893	-12447	21313	1430	-36747	2847	3693	-1632	-1513	339	282
III	-4921	-11046	21482	2096	-36127	7277	8038	-1684	-1679	532	309
IV	-8255	-9050	24131	1931	-37059	2075	3120	-1780	-1953	500	292
2007 I	-9299	-9024	23132	1285	-35163	1320	2162	-1900	-1555	305	228
II	-10313	-11979	26328	1742	-42276	2873	3728	-1507	-1772	300	228
	(aylık)										
2006 Tem	-1776	-3567	7067	591	-11709	2064	2356	-401	-457	128	91
Ağu	-1582	-4160	6808	774	-12265	2924	3163	-599	-662	253	110
Eyl	-1563	-3319	7607	731	-12153	2289	2519	-684	-560	151	108
Eki	-2239	-3169	6886	565	-11193	1170	1450	-391	-546	151	103
Kas	-3048	-2861	8642	698	-12897	473	888	-835	-842	175	90
Ara	-2968	-3020	8603	668	-12969	432	782	-554	-565	174	99
2007 Oca	-2960	-3100	6560	392	-10549	469	727	-431	-426	102	71
Şub	-3233	-2745	7638	418	-11393	261	624	-843	-517	94	71
Mar	-3106	-3179	8934	475	-13221	590	811	-626	-612	109	86
Nis	-3288	-3471	8289	556	-12925	696	921	-580	-563	67	83
May	-3708	-4294	9112	649	-14937	915	1270	-437	-634	108	79
Haz	-3317	-4214	8927	537	-14414	1262	1537	-490	-575	125	66
	(on iki aylık)										
2006 Tem	-30122	-40203	79310	4586	-130087	14496	17846	-5868	-5594	1453	1022
Ağu	-30628	-40523	80565	5053	-132080	14209	17556	-5869	-5604	1555	1047
Eyl	-31877	-41164	81358	5482	-133867	13892	17313	-6179	-5774	1574	1071
Eki	-33291	-41930	81472	5681	-134970	13282	16864	-6231	-5900	1588	1081
Kas	-33733	-41905	84171	6051	-138194	13058	16808	-6553	-6215	1667	1097
Ara	-32774	-41238	85528	6408	-139480	13361	16853	-6584	-6353	1687	1111
2007 Oca	-33481	-41918	86955	6562	-141883	13399	16858	-6632	-6461	1670	1105
Şub	-33437	-41703	88535	6652	-143480	13418	16933	-6826	-6469	1674	1108
Mar	-33368	-41567	90058	6742	-145096	13519	17013	-6996	-6700	1676	1111
Nis	-32729	-40876	91891	6838	-146434	13612	16997	-7137	-6806	1672	1123
May	-32339	-40555	93961	6992	-148677	13515	17022	-6924	-6839	1625	1076
Haz	-32788	-41099	95073	7054	-150625	13545	17048	-6871	-6959	1637	1057

Kaynak: TCMB.

* Tanım değişikliği nedeniyle 2003 yılı turizm gelirleri yukarı yönlü, işçi gelirleri ise aşağı yönlü revize edilmiştir. Söz konusu değişiklik önceki yıllara yansıtılmadığından, turizm ve işçi gelirleri önceki yıllarla karşılaştırılmamalıdır.

SERMAYE ve FINANS HESAPLARI (milyon ABD doları)

	Sermaye ve Finans Hesapları																
	Net	Finans Hesabı															
		Net	Doğrudan Yatırımlar	Portföy Yatırımları				Net	Bankaların Döviz Varlıkları	Diğer Yatırımlar							
				Net	Varlıklar	Yükümlülükler				Net	Ticari Krediler	Krediler			Mevduat		
Hisse Senetleri	Borç Senetleri	Merkez Bankası	Genel Hükümet			Bankalar	Diğer Sektörler	Merkez Bankası	Bankalar								
	(yıllık)																
2000	12581	12581	112	1022	-593	489	1126	11801	-1690	13740	805	3348	117	4378	5025	622	-642
2001	-1633	-1633	2855	-4515	-788	-79	-3648	-2667	927	-2066	-1930	10229	-1977	-8076	438	736	-1568
2002	1406	1406	962	-593	-2096	-16	1519	7190	594	7967	2483	-6138	11834	-1028	371	1336	-988
2003	3095	3095	1253	2465	-1386	905	2946	3424	724	4410	2181	-1479	-765	1975	1022	497	871
2004	13410	13410	2024	8023	-1388	1427	7984	4187	-5965	11142	4201	-4414	-267	5708	5109	-209	856
2005	20487	20487	8725	13437	-1233	5669	9001	16172	-342	15913	3074	-2881	-4637	9248	10307	-787	1276
2006	35169	35169	19136	7373	-4029	1939	9463	14774	-10288	27194	2594	0	-5223	5813	19106	-1268	5890
	(üç aylık)																
2006 II	9141	9141	7767	-4528	-109	367	-4786	2919	-3328	6828	2041	0	-2012	2983	3366	-296	632
III	7229	7229	3707	4078	-1305	591	4792	246	-2827	2849	123	0	361	252	3018	-453	-598
IV	9313	9313	6353	4245	-2308	340	6213	-98	-5268	6560	184	0	-1579	145	3910	-335	4221
2007 I	8310	8310	7910	4607	-655	-543	5805	2207	-215	2322	300	0	-2138	873	6692	-250	-3168
II	8428	8428	2386	1510	-383	3266	-1373	5008	-6091	11612	1726	0	-406	3085	7729	-269	-375
	(aylık)																
2006 Tem	1479	1479	202	1716	117	324	1275	-687	-1289	262	226	0	-316	71	646	-78	-339
Ağu	3957	3957	3261	1616	-543	85	2074	-552	-1615	777	75	0	853	-1176	1140	-202	29
Eyl	1793	1793	244	746	-879	182	1443	1485	77	1810	-178	0	-176	1357	1232	-173	-288
Eki	3398	3398	2802	4024	67	492	3465	-4483	-4682	205	-253	0	-813	-800	682	-95	1469
Kas	1506	1506	1921	1093	-294	469	918	-1935	-203	-943	-41	0	-1574	-841	939	-130	705
Ara	4409	4409	1630	-872	-2081	-621	1830	6320	-383	7298	478	0	808	1786	2289	-110	2047
2007 Oca	2252	2252	5256	3229	425	-1182	3986	-3650	-187	-4657	-563	0	-190	102	-113	-71	-3823
Şub	2600	2600	1557	3280	-506	470	3316	-673	-37	-477	-17	0	-1735	497	912	-86	-51
Mar	3458	3458	1097	-1902	-574	169	-1497	6530	9	7456	880	0	-213	274	5893	-93	706
Nis	1833	1833	603	2526	-154	760	1920	-2166	-2553	345	549	0	-947	419	1368	-82	-980
May	2555	2555	734	8	80	1909	-1981	1363	-4725	6329	777	0	647	1823	4293	-96	-1166
Haz	4040	4040	1049	-1024	-309	597	-1312	5811	1187	4938	400	0	-106	843	2068	-91	1771
	(on iki aylık)																
2006 Tem	29679	29679	16089	6320	231	3588	2501	19322	-4175	24673	3742	-775	-7140	9046	18395	-1011	2118
Ağu	33083	33083	18864	8555	-281	3172	5664	20339	-3499	24984	3507	-661	-4899	7719	18757	-1095	1358
Eyl	33563	33563	18370	7645	-1571	2598	6618	21761	-2576	25362	3094	-325	-4728	8127	19299	-1147	754
Eki	36163	36163	20934	11913	-1342	3264	9991	13489	-12095	26328	2380	-325	-4920	8071	19855	-1169	2154
Kas	36623	36623	19742	10535	-1962	2756	9741	12288	-10987	25330	2520	-325	-4782	5487	19203	-1236	4181
Ara	35169	35169	19136	7373	-4029	1939	9463	14774	-10288	27194	2594	0	-5223	5813	19106	-1268	5890
2007 Oca	34503	34503	23668	8533	-3453	292	11694	9051	-8204	18811	2621	0	-5108	6151	14234	-1289	1919
Şub	32428	32428	24926	10602	-4243	563	14282	1202	-10100	13049	2401	0	-5436	5300	12070	-1320	-251
Mar	33993	33993	25737	8402	-4377	755	12024	5274	-11638	18559	2648	0	-5368	4253	16986	-1334	1087
Nis	32840	32840	25815	11513	-4370	1292	14591	-330	-15366	16819	2724	0	-5845	3619	17895	-1331	-533
May	32013	32013	19829	14628	-4070	2975	15723	2595	-17838	22547	2646	0	-3590	4807	20387	-1309	-689
Haz	33280	33280	20356	14440	-4651	3654	15437	7363	-14401	23343	2333	0	-3762	4355	21349	-1307	80

Kaynak: TCMB.